

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre 48 kor
Fél évre 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra 4 kor.

Nyitóléki közlemények
megállapodás szerinti.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csemádi egyesült
varutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓFEVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Tózsafőherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, október 30.

Hadik kabinet-alakítása

Budapesten véres csatába szállt a csendőrség és a rendőrség a néppel. A nép tüntetett, békét akart, azt hitte, joga kiválasztani azt, a kire sorsát ráakarja bízni. 'At akart menni a Lánchidon s hallani akarta a homo régiust: József főherceget s talán meg akarta neki mondani, hogy a fenséges ur hagyja abba a kísérletezést, mert a felséges nép már designált magának miniszterelnököt. A hatalom részéről meg nem értett önkényuralmi jog véres fináléba fullt. Három halott és ötvenöt sebesült maradt a budapesti csatateren.

Történt ez akkor, midőn Fiumét át kellett adnunk az agresszív horvátoknak. Mert Budapesten állítólag százezernél nagyobb számú katonaságot koncentráltak, hogy a magyar fővárost megvédjék a magyaroktól, míg Fiumében annyi katonaságunk nem volt, amennyi a város védelmezésére elég lett volna. E felfordult világ tükröképéhez hozzátartozik az a híradás is, hogy az államrendőrség már le is szedte a fiumei rendőrség épületéről a magyar cimert s ezzel hallgatólagosan elismerte, hogy az egyetlen magyar kikötővárosban, melyre annyi jóakaratot és pénzt rápocsékolunk, megszünt a magyar fennhatóság s az Adria gyöngyét valószínűleg örökre elvesztettük.

Budapesten és Fiumében ezek történtek. Mára azonban Budapesten érdekes fordulatról adhatunk számot. Az a rendőrség, amely tegnap sortűzekkel tisztelte meg a tüntető népet, ma reggelre kelve megborzadva eszmélt véghezvitt cselekedetére. Talán ezzel magyarázhatjuk, hogy a budapesti rendőrtisztek és az egész rendőrlegénység csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz s kijelentette, hogy a tüntető magyar nép ellen többé nem vonul ki.

Ilyen körülmények között bizonytalan érzések fogadják Hadik János gróf miniszterelnökké történt kinevezését. A kinevezés pikantériája, hogy Hadik és hívei teljesen elfogadták és magukévá tették a Nemzeti Tanács programját, azzal a különbséggel, hogy amit Károlyi Mihály a radikálisokkal és szociáldemokratákkal óhajtott megcsinálni, azt Hadik a polgári elem segítségével óhajtaná befejezni.

Egy dolog mindenesetre kívánatos volna, hogy a terror fegyverét pihenjenek meg, legalább is addig, míg bebizonyosodk, hogy az entente nemcsak tárgyi, de személyi garanciákat is kíván. Ha az ismert program alapján készek ellenségeink Andrássyval és Hadikkal tárgyalni, nemuljon el az utca, a lelkek felzaklatott indulatait csituljanak el s helyökbe lépjen a magyarsághoz illő egyetértés és türelem. Ne teljesüljön be rajtunk az ősi átok, a viszálykodás, mely soha semmi magyaránym magyar alkotást befejezni nem engedett.

E nagy pillanatokban nagy erőlköjtésre van szükségünk, annyal inkább, mert már nemcsak ellenségeink fenik ránk fogait, ha-

nem szövetségesünk sajtója is kegyetlen éllel támad bennünket. A német sajtó és közvélemény ugyancsak elitáló kritikában részesíti a monarchiát különben ajánlatáért s szemünkre hányja azokat a jeltelen sírokat, melyekben német anyák fiait alusszák örök álmukat, kik Magyarorszáért véreztek el.

Pedig az entente sem látszik irántunk megennyhült szívűnek. Hírek érkeztek arról, hogy fegyverszünetet csak abban az esetben hajlandók adni a monarchiának, ha egész ágyu-

parkját és összes fegyvereit azon új államszervezetek között osztja el, melyeket az entente elismert vagy el fog ismerni. Bár olyan értesüléseink is vannak, melyek az Andrássy iránt érzett francia szimpátiáról tudósítanak.

A mai nap eseményei még mindig a sötét éjszaka szülöttei. Köd, bizonytalanság ül még a megrázkódott magyar föld fölött. Tudjuk, érezzük, hogy már kél a nap, de ki az, aki meg tudná mondani, hogy milyen messze van még a virradat?!

Rövid idő alatt meg lesz a béke.

(Német támadás a monarchia ellen. — Az entente hadifelszerelésünk átadását követeli.)

Berlinből jelentik: Gróf Andrássy különbéke kérése nagy megütközést kellett berlini politikai körökben. Azt hiszik, hogy a piavei front kedvezőtlen helyzete sietette ezt a lépést, amint hogy az október 5-iki fegyverszüneti kérelmet is Magyarország és Ausztria nyomása sietette. Tudják a bulgáriai eseményekből, hogy az entente ilyen békekérés után az illető országot felvonulási területnek használja fel és ennek következtében Berlinben úgy számítanak, hogy az általános béke a legrövidebb idő alatt meg lesz.

Berlinből jelentik: Általános az a nézet, hogy az osztrák-magyar jegyzék lényegesen előbbrevítte a béke ügyét, mert Németországot kényszeríti, hogy a fegyverszünet feltételeit minden kikötés nélkül elfogadja és bármilyen áron megkezdje a béketárgyalásokat. A háború tartamát így módon csak néhány hétre teszik és ezt is csak akkor, ha Wilson még további garanciákat követel Németország belső átalakulására. Azt mindenesetre remélik Berlinben, hogyha a monarchia előbb köt is békét, mint Németország, az entente-csapatoknak területén való átvonulását, vagyis a monarchia területének harctérre való tételét nem fogja megengedni.

A szövetséget a magyar és osztrák jegyzék következtében de facto megszüntnek tekintik. Az események drámai fejlődése inlett még a legközelebbi órák fordulata is bizonytalanok. Annyi bizonyos, hogy semmilyen oldalról sem követelik a Németországban levő magyarok internálását, vagy más övöntézkedéseket ellenük. Ha azonban a németeket Magyarországból kiutasítanak, az itt élő sok ezer magyar polgár helyzete kritikussá válnék.

Bécsből jelentik: A külügyminiszteriumban, ahol a bécsi német nagykövetség részéről sugalmazott támadásokról jól vannak informálva, erre az ügyre vonatkozólag egy újságírónak a következő választ adták:

— Nem értjük a németek felláborodását, hiszen mi értésére adtuk a német kormánynak, hogy a monarchia számára alapos megfontolás után nem maradhat más hátra, mint hogy a későbbi időre várható más tárgyalások eredménye bevéárása előtt az ismert jegyzékkel forduljon Wilson elnökhöz. Tudattuk azt is, hogy a háborút nem folytathatjuk tovább, tehát fegyverszünetet kellett kérni. — Mindezeket az elhatározásokat annak idején mi kellő formában és kellő pillanatban közöltük a német kormánnyal, amely azt annak idején tudomásul is vette.

Genti távirat szerint az entente a fegyverszünet feltételeként Ausztria-Magyarországtól azt fogja követelni, hogy ágyuparkját és municiókészletét szolgáltassa ki.

Párisi távirat szerint Andrássy Gyula külügyminiszter felé, akit a Wilsonhoz küldött békejegyzék értelmi szerzőjének tartanak, sokkal több bizalommal fordulnak, mint amely elődje iránt megnyilvánult. Ezzel szemben vannak olyanok is, akik azzal a szemrehányással illetik a jegyzékkel kapcsolatban Wilson elnököt, hogy a monarchia irányában nagyon is előékeny magatartást tanusított.

Berlinből jelentik: Magyarország és Ausztria különbéke-ajánlatáról a Vorwärts a következőket írja: Németország virágzó ifjúsága elvézrik a dunai monarchia megmentéséért, amelynek belső nehézségei megindították a lavinát. A cs. és kir. kormány csak a dinasztia érdekében beszél, a dinasztia nevében ajánlotta fel a teljes megadást. A cs. és kir. kormány által javasolt különbéke tudatosan fel akarja áldozni a német-osztrákokat a cseheknek, hogy ezzel a cseheket megtartsa magának és egy teljesen rabszolgaságba süllyedt Ausztria feláldozásával, kegyes jóindulatra hangolja az ententet. A Vorwärts továbbá erélyesen szembeszáll azzal a gondolattal, hogy lehetséges volna a hetven millió német népet darabokra szakítani.

Rotterdamból jelentik: A Manchester Guardian londoni távirata szerint ott szombaton az a felfogás uralkodott, hogy a Wilsonhoz intézett legutóbbi német jegyzék a háború végét jelenti. Vezércikkében a lap megállapítja, hogy a béke kilátásai állandóan javulnak. — Minden a béke irányában fejlődik.

Berlinből jelentik: Az ententének a fegyverszünetre vonatkozó feltételei elkészültek és azokat Berlinben a legrövidebb időn belül várják. Általánosan úgy tudják, hogy a feltételek nagyon kemények lesznek.

A császár lemondásáról szóló hírek jól értesült körökben állandóan forgalomban vannak. Az események legújabb alakulása még előbbre vitte ezt a lehetőséget. A többségi pártok körében a császár lemondásának gondolatát a legkomolyabban mérlegelik.

Hadik János gróf — designált miniszterelnök.

Mért büszkült meg a Károlyi-kombináció? — Vajda Sándor — József főhercegnél.)

Budapestről jelentik: Hadik János gróf jelent meg ma délután elsőnek József főhercegnél. Kihallgatása több mint két órán át tartott. Utána Apponyi Albert gróf ment a főherceghez majd Vázsonyi Vilmos jelent meg őfensége előtt. Délután fél négy órakor Szmrecsányi Györgyöt fogadta a főherceg kihallgatáson.

Már ekkor egyre nagyobb határozottsággal került előtérbe az a megoldási terv, amely már szombaton felvetődött, hogy Hadik János gróf fog kormányt alakítani. A baloldali pártok olyirányu megoldást szeretnének, ha ebben Károlyi is résztvenne pártjával és hangoztatják, hogy ez azért is kívánatos, mert ellenkező esetben egy, általános koncentrációt kell létrehozni, amely azt eredményezné, hogy Károlyi és a Házon kívül levő pártok az egész mai képviselőházzal kerüljenek szembe. Politikai körökben tudni vélik, hogy a Károlyi-párt és a radikális csoportok készek volnának kooperálni a többi baloldali pártokkal, ha személyi kívánságaikat kielégítenék. Főként arról van szó, hogy a radikálisok és a szociálista-párt a legsúlyosabb tárcákat maguknak követelik. Abba már belenyugodtak, hogy egy esetleges Károlyi-kormányban Batthyányi gróf legyen a belügyminiszter, de kötik magukat ahhoz, hogy a kereskedelemügyi miniszter Garami Ernő legyen és kultuszminiszterré pedig Lovász Mártont szemelték ki. Délután fél négy órakor Wekerle miniszterelnök ment át József főherceghez. A miniszterelnök az újságírók kérdésére, hogy van-e valami fordulat a válságban, így válaszolt:

— Azt hiszem, hogy Hadik János gróf fog megbízást kapni a kormányalakításra.

— Mikorra várható a döntés? — kérdezte az újságíró.

— Még ma — volt a miniszterelnök válasza.

Egy Hadik-kormány esetén Szmrecsányi György lesz a belügyminiszter. Wekerle Sándor miniszterelnök negyed öt órakor távozott el a főhercegi palotából és lakására hajtott. Ő utána Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter jelent meg a főhercegnél, s ezután a kihallgatások véget értek. József főherceg telefonon jelentést tett a királynak az eddigi kihallgatásokról. Ezután a jelenvolt politikusok: Hadik János gróf, Apponyi Albert gróf, Vázsonyi Vilmos és Wlassits Gyula, Bolgár Ferenc, Kazy József báró, Teleszky János, Popovics Sándor és Zichy Aladár gróf tanácskozássra gyűltek össze. A kibontakozást Hadik megbízatása esetén a baloldali koncentrációban keresik és ha ez nem sikerül, csak akkor fognak kísérletet tenni a 48-as alkotmánypárttal is. A főherceg a politikusokkal folytatott tanácskozások alapján telefon útján érintkezésbe lépett a királlyal és megtette előterjesztését a kibontakozásra vonatkozólag.

A király a főherceg információját alapján

ma este Hadik János grófot designálta kormányalakításra.

A telefonbeszélgetések után a főherceg nyomban fogadta Hadikot és közölte vele a király elhatározását és a legfelsőbb megbízatást. Hadik a designálást elfogadta és eltávozott a palotából. Az új miniszterelnök már a mai est folyamán megkezdte a kormányalakításra vonatkozó tanácskozásokat. A belügyminiszteri

állásra Szmrecsányi mellett Tóth Jánost emlegetik leginkább. A kormány tagjai között hirt szerint a Bizony-párt is tárcát fog kapni és valószínű, hogy Benedek János fogja képviselni a pártot a kormányban. Ma este arról is beszéltek, lehetséges, hogy az igazságügyminiszteri tárcát Vázsonyi vállalja.

Mit határozott tegnap a Nemzeti Tanács?

Károlyi Mihály a József főhercegnél folytatott tárgyalások alapján szóváltette, meg lehetne-e találni a megoldást olyképp, hogy a belügyi, honvédelmi és az igazságügyi tárcák — Károlyi miniszterelnökségével — a baloldali pártok képviselőinek tartassanak fenn?

A Nemzeti Tanács tagjai között nagy vita fejlődött ki e legújabb kibontakozási tervet fölött.

A felszólalók legtöbbször azt hangoztatták, hogy a Nemzeti Tanács tagjai nem személyi szempontokból nézik az ügyeket, hanem a Nemzeti Tanács programjának megvalósítása érdekében tartják szükségesnek, hogy a kormánynak olyan tagjai legyenek, akik a Nemzeti Tanács programját nemcsak magukévá teszik, hanem meg is valósítják.

A Nemzeti Tanács erre határozatot hozott, amely két részből áll:

Az első rész kijelenti, hogy a Nemzeti Tanács a nemzet jól felfogott érdekében szükségesnek tartja, hogy a gróf Károlyi Mihály elnöklésével olyan kormány alakuljon, amely megakarja és meg tudja valósítani a Nemzeti Tanács programját.

A határozat második része pedig arra irányul, hogy

a kormányt alakítsák meg a baloldali pártok a Nemzeti Tanács tizenkét pontjának alapján; a Károlyi-párt, a radikálisok és a szociáldemokraták a kormányban nem vesznek részt, a Nemzeti Tanács pedig ellenőrizni fogja, hogy a kormány miképpen valósítja meg a Nemzeti Tanács programját és a legkisebb ferdtetés esetén a legsúlyosabb harcot indítja a kormány ellen.

Mialatt a Nemzeti Tanács az új kibontakozási tervet fölött tanácskozott, azalatt Hadik-Barkóczy Endre lakásán együtt tanácskoztak gróf Hadik János, Vázsonyi Vilmos, Pallavicini György, Szmrecsányi György és Hadik-Barkóczy Endre, akik a Nemzeti Tanács válaszára vártak.

A Nemzeti Tanács határozatát írásba foglalták és gróf Károlyi Mihály éjjel egy órakor a Nemzeti Tanács ülésének befejezése után a határozatot átvitte gróf Hadik-Barkóczy Endre palotájába. Innen Károlyi hajnali félhárom órakor ismét felment József főherceghez és félóránál tanácskozott vele.

Minisztertanács.

Ma délelőtt 10 órakor minisztertanács volt, amelyen a kormány valamennyi Budapestben időző tagja résztvett. Azonkívül jelen volt a minisztertanácsban dr. Sándor László rendőrkapitány és Jekel belügyminiszteri tanácsos. Kevéssel a minisztertanács megkezdése előtt megjelent a miniszterelnöki palotában gróf Tisza István is, de rövid idő múlva ismét eltávozott.

Féltizenkettőkor Wekerle ott hagyta a minisztertanácsot és átment József főherceghez.

Vajda Sándor — audienciájáról.

Vajda Sándor képviselő József főherceggel való kihallgatásáról ezeket mondotta egy újságírónak:

— József főherceg a mai napon Mihályi Tivadart a román nemzeti párt elnökét hívatta kihallgatásra. Mivel Mihályi gyöngélkedik, őhajtsára a párt vezetősége helyette engem javasolt, hogy a főherceghez kihallgatásra menjek. Őfelsége felszólított, hogy a jelenlegi helyzetben vizsgáljam a román nemzeti párt felfogását és politikai álláspontját. Teljes őszinteséggel, amelylyel román nemzetem és őfensége, mint a korona

képviselője iránt tartozom, feltártam őfensége előtt a román nemzet lekivilágát és politikai törekvését. Kihallgatásomon, amely körülbelül egy óra hosszat tartott, kifejtettem többek között, hogy 1868. óta az első eset, hogy egy román politikus a Habsburgok előtt hivatalosan megjelenhetik, mert az egymást felváltó kormányok mindig megtalálták a módját annak, hogy a nem magyar népek képviselőit a tróntól távolítsák. A korona rossz tanácsadóinak köszönhető a mai helyzet és a monarchia jelenlegi állapota, amiért a román nemzet politikai vezetőségét felelősség nem terheli. Feltártam, hogy a román nemzet lelkiállapota a lehető legelkeseredettebb. Nemzetünk a dinasztiaért és a hazáért hozott mérhetetlen áldozatai dacára az állami életből teljesen kizárva lett. A román háború kitérőse óta is állandóan embertelen üldözéseknek voltak kitéve, ugvis. mint nemzeti intézményekben, ugvis. mint egyének, akik mérhetetlen számban színlődnek most is férfiak, nők és gyermekek Erdély fegyházzaiban és börtöneiben. Elmondtam, hogy midőn az összes ausztriai népekkel szemben őfelsége az amnesztia jogával élt, a románok is joggal remélhették ezt, ami azonban meg nem történt. Kifejtettem, hogy a román nemzet a képviselőházban előterjesztett deklaráció alapján áll. Önrendelkezési jogát, amelyet a monarchia külképviselete is elismer, gyakorolni akarja. Teljes nemzeti és állami elvet őhajta a többi nemzetekkel koordinált viszonyban. Saját sorsa fölött maga akar rendelkezni, ennek folyománnyaként a békekonzferencián saját képviselettel kíván bérni. Kifejtette, hogy e válságos döntés joga kizárólag a román nemzetgyűlést illeti meg. Ami a jelenlegi helyzetből való kivezetést illeti, kifejtettem, hogy az a múlt politikájában nem kompromittált politikusok útján található meg. A köteles diszkreció természetesen megakadályoz abban, hogy őfensége előterjesztésemre vonatkozó megjegyzéseit közöljem, mindössze azt jegyezhetem meg, hogy őfensége ismétellen kifejezte a román nemzet iránti szeretetét és nagybecsülését és hogy ő maga is legnagyobb rokonszenvvel viseltetik a románság iránt, miután annyi alkalma volt a román katonák és a román nép kiváló ereyeit elismerni.

A románság erőviszonyai. (Aradon a lakosság nyolcadrésze román.)

A népek önrendelkezési joga alapján megmozdult az erdélyi románság is. Hiszük, hogy a románság a maga jövőjét az ország keretein belül, a magyar állami lét integritásának fenntartásával fogja keresni. Annál is inkább, mert erőviszonyai, melyek objektív népszámlálási adatokon nyugszanak és amelyeknek csoportosítását az erdélyi kérdés aktualitása adja meg, ebben a formában viszik a demokrácia szellemében megfogalmazott wilsonielveket.

Az erdélyi románság zöme a Királyhágón-túli szögletben helyezkedik el. Tizenhét erdélyi vármegyében 2,678.367 lakos közül 1472021 a román és 234.085 a német. Csaknem egymillió magyar lakik Erdélyben, az erdélyi lakosságnak több mint harmada, mint legintelligensebb, írni-olvasni tudó réteg, ezt hegemonia alá szorítani képtelen és nem demokrácia, de a múlt idők imperializmusa szülte gondolat.

De viszont a másfélmillió román joggal tarthat igényt, hogy szabad fejlődése, kulturális szükségletei, autonómiaja kifejlesztésék.

Ami az erdélyi románság népességének erőviszonyait illeti, az egyes vármegyékben így oszlik meg a lakosság:

Alsófehér 171.483, Besztercenaszód 87.564, Brassó 35.091, Csik 8715, Fogaras 40.510, Háromszék 11.469, Hunyad 133.418, Kisküküllő 55.585, Kolozs 153.717, Kolozsvár 7562, Marostorda 70.192, Marosvásárhely 1717, Nagyká-

külke 60.361, Szeben 113.672, Szolnokdöboka 1889.443, Tordaaranyos 125.668, Udvarhely 2840.

Ezek szerint a legnépesebben lakott román vármegyék: Alsófehér, Hunyad, Beszterce-naszód és Brassó. A románság a Tisza-Maros szögében 845.850 fővel van képviselve 474.988 magyarral szemben. Biharban 307.221 román lakik. — A Tisza balpartján 2 és fél millió lakos közül 621 ezer román. A románság összlétszáma a legutóbbi népszámlálási adatok szerint 2,949.033.

Ami a városokat illeti, a dolog a következőképpen áll: Kolozsvár 70.000 lakosa közül 562 román van. *Aradon a román mozgalmak főfőszékében pedig 80.000 magyarral szemben 10.000 román helyezkedik.*

Leszállították a kávéházi árakat.

(Az Ármegállapító-bizottság ülése.)

Az Ármegállapító bizottság ma délelőtti ülést tartott Lőcs Rezső helyettes polgármester elnökleite alatt. Az ülésen több érdekes kérdés került tárgyalás alá, így többek között a kávéházak árainak újabb emelése, amit az Ármegállapító bizottság *nem hagyott jóvá.*

Bing Hugó törvényhatósági bizottsági tag szóvá tette, hogy Aradon a kávéházi árak 25%-kal nagyobbak, mint Budapesten, holott minden ár megállapításánál elsősorban a fővárosi árak mérvadóak. Kívánja, hogy azoknak a kávéházi cikkeknek, amelyek közügyásztsági cikkeknek nevezhetők, olyan árat állapítsanak meg, amelyek Budapesten vannak érvényben.

Az Ármegállapító bizottság Bing javaslatához képest a tejeskávé árát 80 fillérben, a rum nélkül való tea árát 80 fillérben, rummal 1 kor. 60 fillérben, a fekete kávé árát pedig 60 fillérben állapította meg. Ez az árszabás november elsején lép életbe.

Berta Béla a mosóintézetek úrsorját tette szóvá. Elmondta, hogy 13 gallérért és 8 manzsettáért 12 korona 90 fillért fizetett, ami ezelőtt néhány héttel 7 korona 10 fillérbe került. Kéri a mosodák árának szabályozását annnyival is inkább, mert Budapesten 30 fillért fizetnek egy gallér mosásáért, míg Aradon ezért 50 fillért vesznek.

Müller József ezzel szemben megállapítja, hogy a fővárosban olcsóbban lehet mosni, mert a vidéki mosodák a mosáshoz szükséges anyagokat drágábban szerzik be, mint a budapestiek.

Szabó György droguista 9500 koronáért adott el 100 liter ecetsavat. Az Ármegállapító bizottság megállapította, hogy az ecetsavért legfeljebb 6400 koronát lett volna szabad kérni. Miután itt árdrágítás esete forog fenn, a bizottság az ügyet áttette a kihágási bírósághoz.

Az ülésen szóvá tették, hogy Aradon a legolcsóbb temetés 450—500 koronába kerül és most a járvány idején megtörtént, hogy szegény munkásnak négy gyermeke halt meg s 1800 koronát kellett fizetnie a temetésért. Javasolták, hogy a hatóság állapítsa meg három osztályt a temetkezési intézetek számára. Lőcs helyettes polgármester érintkezésbe fog lépni a temetkezési intézetek tulajdonosaival ebben az ügyben.

Véres tüntetés Budapesten.

(Három halott, tíz súlyos, hatvan könnyű sebesülés.)

Tegnap este véres tüntetések voltak a fővárosban. Erről a borzalmas eseményről csak ma közelítőnk tudósítást, mert tegnap éjjel a cenzura megtiltotta a lapoknak, hogy a tüntetésekről irjanak. A budapesti lapok legnagyobb része mégis közölt tudósítást. Azokat a lapokat, amelyek foglalkoztak a véres tüntetésről, ma reggel elkobozták. Az *Aradi Közlöny* késő éjjel értesült a közlési tilalomról. Akkor a vezércikkben már foglalkozott a budapesti borzalommal. Kénytelenek voltunk a vezércikk végső sorait elhagyni, nehogy az elkobzás veszedelmének tegyük ki az ujságot. Ma azonban már szabad írni a tegnapi rendőri brutálitásról és szabad foglalkozni a mai eseményekkel is.

(Tüntetés a Gizella-téren.)

Budapestről jelentik: A Nemzeti Tanácsnak tegnapelőtt este kiadott fölszólítása folytán tegnap este mintegy hat-hétezer főnyi tüntető tömeg gyűlt össze úgy kilenc óra felé a Károlyi-pártnak a Gizella-téren levő helyisége előtt. A tömeg éljenzett, miközben szónokok intéztek lelkesítő beszédet a néphez. Kevéssel kilenc óra előtt kinyitlak a kör ablakai és Buzá Barna beszélt a megjelentekhez. Követelte az azonnali békét, a független Magyarországot és a Németországtól való elszakadást. Beszéde közben egyre inkább fölhangzott a kiáltás:

— Éljen a forradalom!

— Éljen a köztársaság!

Majd Fényes László jelent meg az ablakban.

Menjünk föl, mondotta, a várba és mondjuk meg, hogy 48 óta nem volt nádora az országnak. Nekünk nincs bizalmunk József királyi herceghez. Nekünk népuuralom kell, nem királyi vérből való főherceg. Nekünk nem kell két miniszterelnök. Nekünk van már miniszterelnökünk: Károlyi Mihály gróf.

Azután még Friedrich István közölte a tömeggel, hogy a pártban történt elhatározás folytán most fölmennek a várba, hogy megmondják József kir. hercegnek, hogy a nép békét akar. Fölhangzott erre a kiáltás:

— Megyünk Budára! Adjának fegyvert a kezünkkel!

Ezzel a tömeg megindult a Dunapart felé s egyenest a Lánchidnak tartott. Utközben a Wurm-utcánál egysoros katonai kordon állott, amely átengedte a tömeget. Az emberáradat eljenezve és követelve a békét, közeledett a Lánchidhoz.

(A rendőrség sortüze.)

Mialatt a Gizella-téren a beszédek elhangzottak, a Lánchid pesti hídfőjénél öt, kettős sorban fölállott a katonaság s előttük fölállott szintén kettős sorban egy csendőrökülönitvény, majd elől a gyalogosrendőrség és legelől a lovasrendőrcsapat zárta el nagy ivben a hídfőt. A menet zugvakibálva akadott meg a lovasrendőrök kordona előtt. Izgalmas percek teltek el s a tömeg nöttönött s tíz perc alatt a Gizella-téri egész tüntető sereg ott hömpölygött.

Ebben a kritikus pillanatban valaki kiadta a jelszót, hogy *át kell törni a kordont s föl kell menni a Várba.* A tömeg egy része előre nyomult s az elől álló lovasrendőrök első sorát benyomták. Ebben a pillanatban valaki a hátsó sorokban elsütötte a revolverét, amelyet újabb öt-hat lövés követett.

Ekkor a hídfő parancsnoka kiadta a parancsot a tömeg visszaszorítására.

A rendőrök kardot rántottak s nekítámadtak a tömegnek. A karhatalom fegyverhez nyúlt, miközben több sortűz hangzott el. A sortűzet most már a rendőrök és csendőrök adották.

A lövésekre irtózatoss pánik keletkezett. A tömeg a mellékutcákba menekült s az első percekben senki sem tudta, hogy mi történt az első vonalakban. Mintegy öt-hat perces csönd követte az első összeütközést, de csakhamar visszatért a tömeg új támadásra készen.

— Orgyilkosok! brigantik! — kiáltották a rendőrökre s néhány perc múlva a tömeg újra elhelyezkedett.

Kiadták ismét a rendőröknek a parancsot a tömeg szétesztelésére.

Megkezdődött a rendőrök újabb támadása, miközben ismét sűrűn hangzott a revolverlövés.

A tömeg újra engedett, de meglnt csak kis időre s végül harmadszor is kísérletet tett, hogy a hídon keresztül nyomuljon. A rendőrség harmadszor is attakot vezényelt és most is szétszórt a tüntetőket, akik erre szétszéledtek. A Gizella-téren ismét összegyülekezett a Károlyi-pártkör előtt.

(Hozzák a sebesülteket.)

A Károlyi-pártkör előtt újból összegyűlt s most már végképen fölzigatott tömeghez ismét beszédet intéztek a kör ablakából. A szónokok indulatosan fakadtak ki a rendőrség ellen, a mely védtelen embereket támadott meg ok nélkül. E közben egyre-másra hozták a sebesülteket, a kik *részen revolverlövéstől, részben pedig kardtól sebesültek meg.* Itt tudta meg a tömeg, hogy az összetűzésnek két szerencsétlen áldozata is van, a kik holtan maradtak a küzdelem helyén. A két halottat a Ritzszállóban helyezték el.

A tömeg ezután széteszlott s csak egy kisebb, mintegy nyolcszáz főnyi csoport gyűlt össze az Astoria-szálló előtt, a hol a Nemzeti Tanács ülést tartott. A tömeg éljenzésére megjelent az első emeleti erkélyen Garbai Sándor s nyugalomra intette a tömeget azzal, hogy meg fogják torolni a mal vérengzést. Éjjel elmult, mikor ez a tömeg is széteszlott s most már csak kisebb csoportok tárgyalták izgatottan a véres összeütközéseket.

(Három halott, tíz súlyos sebesült.)

A hivatalos megállapítás szerint a lánchid-fői véres összeütközésnek *két halottja van.* Az egyik Réznek István huszonöt éves munkás, a kit szíven ért egy golyó, a másik Kacsmarik Sándor 27 éves munkás, a kinek mellét érte a golyó. A harmadik halott egy *Krisztiles* nevű munkás. A halottakon kívül az összeütközésnek *10 súlyos és 60 könnyű sebesültje van,* a kiket amentők részesítették első segítségben. Golyósebet kapott három rendőr is.

A főkapitány az éjszakai órákban hirdetményt bocsátott ki. A hirdetmény felszólítja a lakosságot, hogy tartózkodjék minden összeütközéstől, mert a mai naptól kezdve minden tüntetés tilos lesz és saját érdekében cselekszik mindenki, ha minden összetűzéstől távol tartja magát. Kéri, hogy a rendet mindenki tartsa meg, hogy az összeütközés elkerülhető legyen.

A Nemzeti Tanács a következő felhívást bocsátotta ki:

(A Nemzeti Tanács kiáltványa.)

A Magyar Nemzeti Tanács ma este tartott ülésén mély felháborodással értesült róla, hogy Budapest utcáin a népre lőttek. A Nemzeti Tanács egész Magyarország nevében megbélyegzi ezt a gonosz vérontást. Minden erejével gondoskodni fog arról, hogy ez a büntett megtoroltassék és Budapest munkásait és polgárait: minden dolgozó férfit és nőt felszólít arra, hogy gyárban, műhelyben, üzletben, minden munkahelyen a gyász és tiltakozás jeléül holnap, kedden délelőtt tíz órától féltizenegy óráig a munkát szüntesse be.

A Magyar Nemzeti Tanács még a következő határozatot hozta:

Attól a testvéri szeretettől vezéreltetve, a mely a most ujonnan kialakuló világrendben minden demokratikusan gondolkozó népet át kell, hogy hasson, a Magyar Nemzeti Tanács minden tőle telhetőt megtesz, hogy a német-osztrák népnek élelmiszer szükségében erejéhez képest segítségére legyen. Amíg a feudális magyar kormány a reakciós osztrák kormánnyal állott szemben, a magyar demokrácia képviselői kötelességszerűen meggátolni törekedtek, hogy Ausztriába bármi élelmiszer kivitessék, mert az volt a meggyőződésük, hogy a magyar kormány tekintet nélkül saját országának szükségleteire, csak azért engedélyezte az élelmiszerek kivitelét, hogy ezzel is saját hatalmi pozícióját Bécsben megerősítse; mihelyt azonban a magyar demokrácia ezt a kormányt és a mostani rendszert elsöpörte, a mely anélkül, hogy más népeken segíthetett volna, saját nemzetünket az éhhalál veszélyének tette ki, a Magyar Nemzeti Tanács haladéknélkül intézkedni fog, hogy mihelyt a körülmények megengedik, elsősorban Bécs város lakosainak élelmiszerekkel segítség nyújtassék és amennyiben majd a magyar nép még további élelmiszereket is nélkülözhet, ezek a német-osztrák nép rendelkezésére bocsátassanak. Ezzel szemben a Magyar Nemzeti Tanács reméli, hogy a német-osztrák nemzeti tanács igyekezni fog azokat az iparcikkeket, a melyeket a német-osztrák nép nélkülözhet, a magyar nép részére átengedni, mert ez utóbbi iparcikkek tekintetében a legnagyobb szükséget szenved.

(Félorás munkaszünet.)

A Magyar Nemzeti Tanács ma hajnalban tartott ülésén megbélyegezte az éjjeli vérontást és felszólítást intézett Budapest polgáraihoz és munkásaihoz, hogy a gyárban, műhelyben, üzletben és minden munkahelyen a gyász és tiltakozás jeléül ma délelőtt tíztől féltizenegy óráig a munkát szüntesse be. Ez a csendes tiltakozás rendzavarás nélkül le is folyt. Félorás háson ma délelőtt nem működött a telefon és nem jártak a villamosok sem, nem dolgoztak a banktisztviselők, a fővárosi villanygyár tisztviselői, a nagyobb vállalatok tisztikara . . .

(Katonák a függetlenségi pártkörben.)

Budapestről jelentik: A függetlenségi és 48-as párt Gizella-téri körhelyiségében ma délután 1 órakor Barthel alezredes vezetése alatt egy század katonaság nyomult be azzal a célzattal, hogy az esetleg ottlevő katonatisztek és katonai személyeket onnan eltávolítsák és letartóztassák. A körhelyiségben ebben az órában senki sem volt: minden terme teljesen üres volt. Ennélfogva a katonaság nem végezhetette el kitűzött feladatát. A parancshoz híven mindamellott nem távoztak

el, hanem az épület folyosóján, kapualjában az épület közvetlen környékén foglaltak állást, hogy mindenkit megfigyelhessenek, aki a körbe érkezik. Fél két óra tájban megérkezett Lovdszy Márton országgyűlési képviselő, aki a Nemzeti Tanács üléséről jött a pártba. A történéndőket azonnal szemügyre vette, sőt később értesülvén a dolgok folyásáról a parancsnokló ezredest felkereste, hozzálépett és megkérdezte, hogy mit akar ott a katonaság. Az alezredes a képviselő kérdésre kijelentette, hogy a katonaságnak egyáltalában nincsen szándéka a függetlenségi párt, vagy egyes tagjainak akció-szabadságát befolyásolni, de szigorú parancsa van arra, hogy akadályozza meg, hogy a politikai pártkör helyiségében katonatisztek, vagy legénységi állományhoz tartozók belépjenek, vagy ott tartózkodjanak. Lovdszy Márton erősen tiltakozott az ellen, hogy a katonaság beleszólhasson abba, hogy a függetlenségi és 48-as politikai párt mint testület a maga helyiségében gyakorolja politikai jogait, az alezredes ezt a tiltakozást tudomásul vette, de nem távozott el. A legénység ezután részben a pártkör épületének kapujában, részben a Gizella-tér egyes pontjain foglalt állást, hogy a további eseményeket megfigyelhesse és esetleg megakadályozza, hogy a tömegizgatásra valami okot szolgáltatassanak.

(Wekerle a Nemzeti Tanács ellen.)

Budapestről jelentik: A Magyarország írja: Sányi korvettkapitány felkérte a Nemzeti Tanács intéző bizottságát, táviratozzon Pólába, hogy ott a tengerészet körében mutatkozó forrongást közbelépésével lecsillapítsa. A Nemzeti Tanács hajlandó volt e kérést közbelépésével teljesíteni s meg is tette rá az első lépést, de hiába való volt minden, mert Wekerle Sándor nem akarta megengedni, hogy a táviratot a Nemzeti Tanács, mint olyan tényező írja alá. Így a Sényi kapitány által a Nemzeti Tanácstól kért akció abba maradt.

(A munkások fegyverkeznek.)

A Soroksári fegyver- és gépgyárban ma délelőtt a félorás sztrájk alatt egy bizalmas ember megjelent a tömeg előtt és beszédet mondott. Beszédjének gyújtó hatása alatt a gépgyárnak 3000 munkása megrohanta a fegyverraktárt, melyben 5000 Manlicher puska és többszázezer töltény volt. A munkások betörték a raktár ajtaját és lázas sietséggel mindnyájan ellátták magukat fegyverrel és a hozzá szükséges töltényekkel. Több száz Manlichert és Frommer pisztolyt vettek magukhoz. A gyár vezetősége értesítette a rendőrséget a történetkről és gyors segítséget kért a munkások tombolásának megakadályozására. Mire azonban a rendőrség megérkezett, a munkások újra bevonultak a gyárba és dolgozni kezdtek. A déli szünet alatt azonban a kivonuló munkásokat megmotozták, a náluk levő Manlicher fegyvereket és töltényeket elkobozták, a Frommer pisztolyokat azonban náluk hagyták. Azután újabb rendőri segítséget kértek, de mire ezek megérkeztek, a munkások beszüntették a sztrájkot s tovább folytatták a munkát.

(Újabb tüntetések.)

Budapestről jelentik: Ma este 9 órakor ismét tüntető tömegek vonultak fel az utcákon. A tömegek az egyes szerkesztőségek előtt megjelentek, így a Pesti Napló és Az Est szerkesztőségei előtt gyűltek össze nagyobb számmal a tüntetők. A rögtönzött tüntetéseken egyes alkalmi szónokok intéztek beszédet a néphez. A tüntetőknek legnagyobb tömege és nagy része a Károlyi-párt külön helyisége elé vonult. Eltették Károlyi Mihályt, követelték a békét. A tömeg még tovább hullámozik, azonban semmi különös esemény nem történt.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Szerda: *Charlotte kisasszony.* C) bérlet. Csütörtök: *Charlotte kisasszony.* A) bérlet. Péntek délután: *Molnár és gyermeke.* — Este: *Kis szeleburdi*, új operette. B) bérlet. Szombat délután: *A szerető.* Este: *Kis szeleburdi*, G) bérlet.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton, november 2-án: *Május*, életkép. Ur! dráma. *Lády*, tragikomédia. Három felvonásos bemutatón.

Vasárnap, november 3-án délután mérsekel helyárrakkal: *Benn az erdőn*, színmű, este rendes helyárrakkal: *Május*, életkép. Ur! dráma. *Lády*, tragikomédia.

Charlotte kisasszony.

(Lengyel Menyhért színműve.)

— Bemutató előadás. —

Nagy a gyanunk, hogy *Lengyel Menyhért* nem a magyar nemesi insurrectio bánatos emléket akarta felidézni ebben a történelmi színműben. A *Charlotte kisasszony* történetét ez a rettenetes világháború inspirálta. Alakjait a biedermeier kosztümök sem tudják úgy elváltatni, hogy bennük fel ne ismernők a ma embereit. Szavuk, cselekedetük mögött ott él az író, kit lelkesít, tüzel és elbusít ez a világzengés, mely villámokkal csapdossa ezt a csodás földet s mely fiainak annyi lángolását táplálta s annyi nemesi insurrectionak csufos kudarcát látta már. A szerelmi történet, mely színt ad a magyar vitézség és vitéz magarság e kitünő tollal megírt történetének, szinte jelentéktelenné válik a zengő szavak mellett, melyek a háborus élet sok szomorúságairól beszélnek.

Lehet, hogy csak én láttam így *Lengyel Menyhért* drámáját, melyben megkapott a hasonlatosság a magyar háborúk tragédiái között. Miért hogy minden küzdelmünk kudarcba fullt? A színészek ambiciózus és kitünő játékán keresztül is a magyar sors bánatát éreztem. Éreztem, hogy mindnyájan csupa *Kelecsényi* Jánosok vagyunk, rajongó, lelkesülő, verselő, szavaló, ideálért halálba menő magyarok, akikkel szívtelenül játszani tudnak az idegen szívek.

Az előadásban szin, lendület és erő volt. *Charlotte kisasszony* alakját finomná, érzővé mintázta *Csige Böske* művészete. A legjobb alakítása volt, amelyet tőle eddig az aradi színpadon láttunk. *Kelecsényi János* szimbolikus alakjába *Földes Mihály* lehelt rajongó lelket; a magyar erények és magyar hibák típusát művészi gondnal rajzolta meg. *Várnainak* néhány szavas szerepéről sorokat illenek, hogy írjunk, annyira igaz és emberi volt. De jók voltak az epizód szereplők mindnyájan: *Ungváry Miklós* intelligenciája, *Bánházy Teréz* közvetlensége, *Szegő Lili* kedvessége, *Bizza Ilonka* szép beszéde, *Gömöry* elevensége, *R. Tóth* símuló játéka, *Lugossy* komolysága, *Kertész Dezső* egyéni stílusa, *Herold* papos kenetteljesége, *Faludy* jóízű humora, *Barics* markáns egyénisége és *Matoics* idegenszerűsége mind a siker zálogai voltak. A rendezésért *Ungváry Miklóst* illeti a dicséret. (Z. A.)

A színházi iroda jelentése. Péntek délután fél 4 órakor kerül színre *Molnár és gyermeke*. Főbb szerepeket játsszák *Várnay*, *Forgács*, *Kertész*, *Földes*, *Ungvári*, *Szegő*, *Benkőné*, *Tomay*, *Herold*. — Szombat délután fél 4 órakor *A szerető*, Bródi kiváló darabja kerül színre főbb szerepekben: *Csige Böske*, *Benkőné*, *Bánházy*, *Tomay*, *Kertész*, *Várnay*, *Ungvári*, *Forgács*, *Lugosi*, *Herold* stb. — Vasárnap délután fél 4 órakor *Csárdás kiróly* nagy operette kerül színre.

A budapesti rendőrség csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz.

(Nem hajlandó ölni a népet és a lapokat elkobozni.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma délután mozgalmas élet volt a budapesti főkapitányság épületében. Mindenki azt hitte, hogy a tegnapi események megismétlődésének megakadályozására teszik meg a szükséges intézkedéseket. De nem ez történt. Az államrendőrségi tisztviselők, a fogalmazói, a felügyelői, a detektív-kar és az összes gyalogos és lovasrendőrök képviselői más okból gyűltek össze a főkapitányság épületében. A tegnapi sajnálatos események hatása alatt

a budapesti államrendőrség fogalmazói, felügyelői, detektív és tisztviselői kura és az összes gyalogos és lovasrendőrök elhatározták, hogy csatlakoznak a Nemzeti Tanácshoz.

Az államrendőrségi alkalmazottak Szentkirályi Béla dr. rendőrkapitányt bízták meg azzal, hogy eme elhatározásukat közöljék Sándor László főkapitánnyal. A tisztviselők, a fogalmazók, detektívek és a rendőrök képviselői jelentek ma még Sándor László főkapitány előtt, akinek Szentkirályi kapitány a következőket mondotta:

— Méltóságos uram! Komoly időkben komoly lépésre szántuk el magunkat. A magyar királyi államrendőrség hazafias érzéstől eltelve és látva a körülöttünk történő eseményeket, elhatározta, hogy csatlakozik a Nemzeti Tanácshoz és ezután a Nemzeti Tanácsot fogja támogatni hazafias munkájában. A rendőrség teljes erővel továbbra is hajlandó a főváros rendjének fenntartására, de nem hajlandó to-

vábbra is politikai próbészkolálatot tenni, s azt a népet, amely éppen úgy, el van telve hazafias szellemmel, mint mi, bántalmazni és leölni. Elég vér folyt a fronton, nem szabad nekünk is vért ontani. Teljes tudatában vagyunk cselekvésünk komolyságának, de Méltóságod meglehet győződve, hogy minket más szempont nem vezet, csak a veszélyben levő haza sorsa.

Sándor főkapitány, a következőket mondotta:

— Igen sajnálom elhatározásukat. Természetesen én ezt az eseményt nem helyeselhetem, de figyelmeztetem önöket az esküre, amit letettek. E cselekményüknek első következménye az lesz, hogy már holnap csendőrök veszik át a főváros rendje fölött való örködést.

Sándor főkapitány jelentést tett az esetről Wekerlének és Hadiknak és sürgős intézkedéseket kért a rend fenntartására. A további intézkedések holnapra várhatók.

A rendőrség küldöttsége ezután Szentkirályi Béla dr. vezetésével a Nemzeti Tanácshoz ment és bejelentette a csatlakozást. A hír ott óriási lelkesedést keltett. Károlyi megköszönte a hazafias cselekedetet, amellyel a rendőrség a Nemzeti Tanácshoz nagy szolgálatot tett.

Az éjszakai órákban terjedt el a fővárosban a hír, amely mindenütt a szenzáció erejével hatott. Komoly körök tudatában vannak annak, hogy a rendőrség elhatározása súlyos és messzire kiható következményeket vonhat maga után.

Aradi katonák hőstette az olasz fronton.

(A Piavenál visszavonultunk. — Franciák Turn-Szeverinnél.)

A mai hivatalos jelentés kiemeli a 133. magyar gyalogezred hősiességét. Ez a gyalogezred aradi fiukból áll, a háziezred kötelékébe tartozó katonákból alakították nemrég a 133. gyalogezredet. Bármily jóleső örömmel olvassuk dicső fiaink vitézi cselekedetét, mégis aggódó szeretettel figyelünk arra dél nyugat felé, ahol fiaink hiába véreznék. A széthullott, a megszűnt Ausztriáért véreznék véreink, akiknek itthon van a helyük, hogy megvédjék hozzátartozóikat és hazájukat. Wekerle megígérte, hogy hazahozzák a magyar csapatokat, de a hivatalos jelentések megcáfolják Wekerlét. A hivatalos jelentés így hangzik:

Budapest, október 29. (Hivatalos.) Olasz harctér: A tegnapi nap Asolone, Pertica és Solarolo vitéz védői számára nagyobb gyalogsági harcok nélkül mult el. A Monte Spinnuzia területen csapataink ellenlökésekkel megjavították állásainkat. Az Alano medencében biztosító osztályaink visszaszorították a főállásaink ellen irányuló nagy ellenséges erőkkéll végrehajtott támadásokat, amelyek az ellenség súlyos veszteségeivel összeomlottak.

A 133. gyalogezred és a 17-es honvédegyalogezred különösen kitűntette magát. A Piave mentén tovább tombol a csata. Az ellenség jelentékeny erősítéseket kapott és hatalmas tüzérség támogatásával folytatta támadásait. Valdobianne mellett Moriagotól és Sernagliatól északra a Piave hidak közelében, valamint Susegnatól délre Tezze és Pollo di Piave mellett elkéseredett küzdelem folyik. Bár az entente csapataink hadosztályaink vitéz, rendkívül aktív módon végrehajtott védekezése következtében sehol sem sikerült áttörni állásainkat. Estefelé elhatároztuk, hogy a legerősebb támadásoknak kitett szaka-

zokat hátsó vonalakba vonjuk vissza. Ezt a mozdulatot éjjel hajtottuk végre.

Balkan harctér: Albániában utóvédeink kirítették Alessiot. A Drina menti határon ismét nyugalom van. Szerbiában tegnapi visszavonulásunk az ellenséggel való érintkezés nélkül ment végbe. Az ellenség Palánkáig jutott el. A vezérkar főnöke.

Bécsből jelentik: Zürichen át érkezik a hír, hogy Turn-Szeverinnél nagy tüzérségi csata tüze lobbant fel. Francia tüzérség ágyuzta az osztrák-magyar monitorokat. Most arra lehet számítani, hogy a franciák át kelnek a Dunán és Dobrudzsába is bevonulnak, hogy az északi csapatokkal egyesüljenek.

Bolsevik i gztatás Varsóban. Berlinből jelentik: A lengyelek panaszaival szemben, hogy a bolsevik vezérek akadálytalanul visszatérhetnek Varsóba és ott agitálhatnak, illetékes német helyen arra hivatkoznak, hogy a lengyelek nem támogatták a német hatóságokat a bolsevik agitátorokkal szemben. Figyelmeztetik a lengyel kormányt arra, hogy az ő legmesszebbmenő támogatása nélkül kilátástalan a bolsevikiek ellen való fellépés. A lengyel miniszterelnök tudatta a német birodalmi kancellárral, hogy átveszi hivatalát és kérte, hogy bocsássák szabadon Pilsulfszki dandárparancsnokot, hogy átvehesse a hadügyminiszterium vezetését. A Lokalanzeiger a kancellárhoz intézett ezen közlését vakmerő önhatalmi ténynek nevezi.

Az öreg komédiós végrendelete

(A Varsói Színház és palota.)

Az aradi hagyatéki bíróság ma véglegesen elintézte Szabó György, a néhai nyugdíjas színész hagyatékát, aki nem létező vagyónából bőkezű nábob módjára hagyományozott boldognak-boldogtalannak hatalmas összegeket. A hagyományozó nemes lelkére való végrendelet megszűnt értékes okiratnak lenni és odakerül a hivatalos akták szürke tömegébe, egy irattári csomóba, hogy egy ideig ott őrizze még emlékét egy álomvilágban élt öreg komédiásnak.

Olvasóink bizonyára még emlékeznek a történetre. Szabó György, öreg nyugdíjas színész volt, aki az utóbbi években az aradi pénzügyigazgatóságnál mint díjnok küzdött az egyre nehezebbé váló élettel. Amíg azonban a legnagyobb nyemorról viaskodott, addig állandóan hatalmas vagyonáról beszélt ismerőseinek, akik mintán látták, hogy ezt a híresztelést az öreg színész sem kölcsönkérésre, sem pedig más visszaélésre nem igyekszik felhasználni, idővel hinni kezdtek Szabónak.

Ismerősei kedvelték az öreg komédiást és ő ezt a szeretetet főri módon honorálta is. Napról-napra javításokat eszközölt végrendeletein, amelybe újabb és újabb nevek kerültek bele. Akik valami szívességet tettek neki, azoknak kedves mosollyal mondta:

— Bele vettem fiam a végrendeletembe.

Aki csak beszélt a jóságos öreg urral, az mindenki tudta, hogy Szabónak hatalmas színháza van Varsóban négyezer néző számára, nagy bérpalotája is a színház mellett és Felsőmagyarországon nagykiterjedésű urti birtoka. Az örökösök száma egyre nőtt, míg végül is elérkezett az ígéretek beváltásának ideje. Szabó György, a bőkezű örökgyógyó néhány hónappal ezelőtt csendesen meghalt és az örökösök érdeklődni kezdtek a végrendelet után. A végrendelet meg is volt. Szabályos, mintaszerű, nagy okirat maradt Szabó után, amelyben felsorolja elkápráztató vagyonát és azokat akik között ezt felakarja osztani. A végrendeletben irodai kisasszonyok, színészek, becsületes polgári nevek szerepeltek mint örökösök, akiknek egyenként is számottevő összeget hagyott Szabó.

Az aradi járásbíróhoz került az okirat és a hagyatéki bíróság megkereste a varsói osztrák-magyar konzulátust, hogy érdeklődjék Szabó vagyona felől. A válasz néhány hét múlva megérkezett hivatalosan beszámolt arról, hogy Szabónak Varsóban sem háza, sem színháza nincs és az örökgyógnak mindössze annyi köze volt a lengyel fővároshoz, hogy ott fiatalabb éveiben mint artista egy vagy két évig működött.

Az örökösöket leverte a hír és meg kellett hogy égedjenek az örökgyó öreg ur jóakaratával, amely kétségtelenül határtalan volt. A hatalmas örökség fájdalmasan összezsongorodott. Csak egy kopottabb ruha, egy uvult felöltő, egy elvált cipő és néhány darab fehernemű maradt.

A konjunkturák kedveztek az örökségnek, amit 300 korona értékűre becsülték. Ezért az örökségért a sok örökös közül ketten harcoltak csupán: Szabó Sándor kórlista, az elhunyt öccse és az a temetkezési vállalat, amely utolsó útjára vitte a bőkezű nábobot.

A bíróság ma döntött a nagy hagyatéki ügyében. Az egész hagyatékot a temetkezési vállalatnak ítélte oda a bíróság és ezzel az ügy aktái örökre lezárultak.

HIREK.

Az aradi lapok új előfizetési díjai.

Jeleztük már, hogy az aradi napilapok ez év november 1-ével felemelik előfizetési díjaikat, mert az újságpapír és a nyomdai anyagok árának folytonos emelése rákényszeríti őket a lap megdrágult előállítási árának részleges átférfizetésére. Az emelés mérve nincs arányban az anyagok: festék, papír, olaj, stb. árának és a munkabérek emelkedésével s az új előfizetési díjak — bár elkeserítően magasak — korántsem érik el bármely fogyasztási cikknek háborús ár-emelkedését és alacsonyabbak a fővárosi napilapok előfizetési díjainál is, holott köz tudomásu, hogy ezek nagy példányszáma az önköltségeknél egészen más elosztást teszi lehetővé. Minden reményünk az, hogy rövid idő választ el már a béke visszatérésétől s nem kell fentartanunk az új előfizetési díjakat, amelyek legnagyobb ellenségei a lap tulajdonosok legfőbb üzleti érdekének: a lap terjesztésének.

A november elsején életbelépő új előfizetési díjak a következők:

egész évre	84 korona
fél évre	42 korona
negyed évre	21 korona
egy hónapra	7 korona
egy példányszámok ára (pályaudvarokon is)	30 fillér.

Természetes, hogy a kiadóhivatal mindazon előfizetőktől, akik a lapot az év végéig már kifizették, az előfizetési-díj különbözetet az év hátralévő részére nem szedi be.

— **A sajtószabadságért.** Az Aradi Újságírók Szabadszervezete vasárnap délelőtt ülést tartott, amelyen egyhangú lelkesedéssel kimondta, hogy teljes mértékben szolidaris a budapesti hírlapíróknak és lapkiadóknak a sajtó felszabadításáért indított mozgalomával. A Szabadszervezet egyuttal megkereste az Aradi Napilapok Szindikátusát, hogy a budapesti mozgalom támogatásának módjait beszélje meg. Ennek folyományaként az aradi napilapok tulajdonosai ma délután ülést tartottak s egyhangúlag a következő határozatot hozták:

Az aradi napilapok szindikátusa a Budapesti Újságírók Egyesületének és a Budapesti Napilapok Szindikátusának a teljes sajtószabadság kivívására irányuló mozgalomhoz egész szívvel-leléssel csatlakozik. A bilincseitől felszabadult fővárosi sajtót, nagy elhatározásának keresztülvitele alkalmából, a teljes szolidaritás biztosítása mellett, az Aradi Napilapok Szindikátusa üdvözli és erről átiratilag értesíti a Budapesti Újságírók Egyesületének, valamint a Budapesti Napilapok Szindikátusának elnökeit.

Érthetetlen és megfoghatatlan, hogy ma, amikor a szabadság friss levegője száll végig a nemzett felett s amikor Magyarország önállóságát ünnepli mindenki, főleg a sajtó, akkor Aradon még most is van napilap, amely előzetes cenzura alatt áll. Ennek a szégyenletes állapotnak azonnali megszüntetését óhajtja és követeli minden szabadon érző és gondolkodó magyar ember.

— **Goldis László — József főhercegnél.** Budapestről telefonálja tudósítónk: József főherceg Vajda Sándorral együtt ma kihallgatáson fogadta Goldis László szentszéki titkárt, aki úgy nyilatkozott a főherceg előtt, hogy kizárólag gróf Károlyi Mihály kinevezése nyugtatná meg a nemzetiségeket.

— **A törökök fegyverszünetet kötöttek.** Berlinből jelentik: Törökország kapitulációja következtében a fegyverszünetet Törökország és az entente között már meg is kötötték.

— **Ellenséges járművek által okozható károk ellen előnyös feltételű biztosításokat eszközöl a Magyar-francia Biztosító Részvénytársaság Vezérigazgatója Arad, Acsev. Vasútiak palotája Tel. 931.**

— **A német hivatalos jelentés.** Berin, október 29. A nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati harctér. **Rupprecht trónörökös hadcsapata:** A Lys lapályon Orsne mellett visszautasítottuk az ellenség részleges támadásait Condától északnyugatra erősebb ellenséges osztagokat, amelyek a Schelde keleti partjára igyekeztek átkelni, ellenükéssel visszavetettünk. A Scheldetől délre Farnoc mellett erős angol támadások során ellenség ideiglenesen behatolt vonalainkba. Artrestől keletre visszavertük ellenség részleges támadásait. Az ellenség folytatta a Lys lapályon és tőle keletre fekvő helységek pusztítását. Valinenes is erős ellenséges ágyútűz alatt állott. **A német trónörökös hadcsapata:** A franciák támadásai az Oise-csatorna ellen Extreus és Lesquille között egyesített tüzéségi tűzünkben meghiúsult. Gyengébb csoportokat, amelyek átjutottak a csatornán, ellenükéslünkkel visszavetettünk. Gulsetől nyugatra tüzelésünkben az ellenséges támadások nem tudtak teljesen kifejlődni. A Soucho szakaszon a Marle-ut mindkét oldalán kora reggel erős ellenséges támadásokat vertünk vissza. **Gallwitz hadcsapata:** Az Aire és a Maas között időnként megélénkült tüzéségi tevékenység. — **A tábori hadsereg vezérkarának főnöke.** (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

— **Katonai intézkedés repülőtámadás esetén.** Az esetleges repülőtámadások esetére a katonai hatóság a következőket rendelte el:

A repülőtámadások elhárítására szükséges intézkedések foganatosításával egy repülőtiszt van megbízva, ki szükség esetén 374 telefon szám alatt feltalálható. A város területén két helyen repülőmegfigyelő állomás lett felállítva megfelelő személyzettel és segédeszközökkel. Minden repülőgép, melynek szárnyairól a fekete-kereszt fehér alapon hiányzik, ellenséges repülőgépek tekintendő. A katonai hatóság a repülőgépek elhárítására és lelövésére gépfegyverosztagokat állított fel. A katonai orvosok állandó készenléti szolgálatot teljesítenek. Repülőtámadás esetén a katonai tűzoltóság, nemkülönbön az összes katonai autók készenléthben állanak. Ha bárki ellenséges repülő közeledéséről tudomást szerez, ezt a 374. sz. telefon számára adja le az azal, hogy a repülő mely irányból jönnek és mily számban. Leszállott ellenséges repülő azonnal elfogandók és a repülőgépek tönkretételét, ha lehet meg kell akadályozni. Ellenséges repülőgéphez közeledni hátulról ajánlatos.

— **A front fölvilágosítása.** A 48-as alkotmánypártban, mint értesülünk, mozgalom indult meg azzal a cézzal, hogy az országgyűlés tagjai utazzanak el a frontra s küzdő katonáinkat közvetlen érintkezés útján világossítsák fel az ország helyzetéről és a törvényhozás törekvéseiről, a háború és a béke kérdéséről egyaránt. A mozgalmat, amelyet Barczay Ferenc indított, Tisza István is helyesli s előreláthatóan támogatni fogja **Wekerle** miniszterelnök is. A képviselők küldöttségét **Szilovszky** Béla, a képviselőház alelnöke vezeti és részt vesznek benne a többi közt: Barczay Ferenc, Sztankovics Imre, Kazy József báró, Muzsa Gyula, Rakovszky Iván, Szinyei-Merse Félix, Hajós Kálmán, Radvanszky Antal báró és Pál Alfréd.

— **Kinevezések.** A király a 2. honvédegyezredben tartalékos hadnagyokká kinevezte Szegfű Miksa, Sebestyén Mór, Schröder Miklós, Kiss János, Szuchanek István, Erdélyi Kálmán és Verissán Romulusz tartalékos zászlóosokat.

— **Halálozás.** Fekete Gyula cs. és kir. 33. gy. e.-beli tartalékos főhadnagy, signum laudisz katonai érdemkereszt, a német vaskezeszt és a Károly-kereszt tulajdonosa, ki az olasz harctérről jött rövid szabadságra, s. hó 20-án 29 éves korában özvegy és árva kisleány gyermek hátrahagyásával Borosseben meghalt. A hős katoná, ki az összes harc tereket dicsőséggel bejárta s majdnem sérte lenül jött haza, spanyolnáthából eredő tüdőgyulladás következtében halt meg.

— **A reformáció emlékünnepén,** e hó 31-én — tekintettel az iskolák szünetelésére — az ágostai hitvallású evangélikus egyházban ugy a délelőtti, mint a délutáni szokásos istentisztelet elmarad.

— **Marosba fut malomtulajdonos.** Bergesz Rezső, 66 éves aradi vizimalomtulajdonos, aki az Alsómarospart 9. szám alatt lakik, tegnap este kilenc órakor lement a Marospartra, hogy a működésben levő malmot megállítsa. A malom egész nap működött és miután sok örömi való termény volt a malomban felhalmozva, egész késő estig hagyták üzemben. Kilenc órakor a molnár elment hazulról és többé nem jött vissza. A családtagok azt hitték, hogy a molnár, mint azt gyakorta szokta tenni, a malomban alszik és nem is aggodalmaskodtak. Mikor azonban Bergesz Rezső ma reggel sem jött haza, a fia, Bergesz József lement a malomhoz. A fiu bejárta a malom összes részeit, azonban az apját nem találta sehol. Kutatása közben a vízbe tekintett és ekkor legnagyobb meglepetésére ott látta az apja holttestét a vízben. A lepuftadt testet a víz a felszínen tartotta. A megrémült fiu a halálos szerencsétlenségről értesítette a rendőrséget, ahonnan Weber Árpád dr. rendőrfőnök és Hecht Arnold dr. tb. főorvos jelentek meg a helyszínen. Az orvos megállapította, hogy Bergesz Rezső malomtulajdonos szívbeteget volt. Valószínűleg, mikor a malmot el akarta zárni és a malom egyik veszélyes helyén állt, akkor érte utól a szivroham, amely megfoztotta az eszméletétől és az elalélt ember belezuhant a folyóba. Miután bűncselekmény nem forog fenn, a holttestet a lakásban hagyták és onnan fogják holnap eltemetni.

— **Lévai-alapítvány.** Lévai Adolf elhunytá alkalmából nagyszámu barátai és tisztelői elhatározták, hogy emlékét megörökítendő, a koszorura szánt összegeket összegyűjtik és abból az „Aradi kereskedők köre” kezelésében egy „Lévai Adolf-alapítványt” létesítenek, melynek kamatait minden évben az elhalálozás évfordulóján jótékony célra fordítják. Ed dig a következő adományok folytak be: Szántó Hermann 100, Meer Armin, Fodor és Halász Kutányi Ferenc, Domán Ignác és Wolfné, özv. Kaufmann Lajosné, Bickel József, Szigeti Oszkár, Stein Zsigmond, Winternitz Jenő 50 kor., Stern Miksáné 40 kor., Spielmann Irénke, Gonda Ferenc, Braun Mór, Radó Gyula, Jakobi Gyula és neje 30 kor., Kneffel Lajos, Rubinstein Mór, Glück Dezső 25 kor., Képpich Zsigmond, Pick Adolf, Erdős Pál, Grünwald Samu, Fischer Mór, Grallert Rezső, Berger Albert, Kerpel Izsó, Hegedüs Gyula, Pichler Sándor, Bársony Andor, Schwarz Manó, Klein Sándor, Leichter Lipót, Halpern Miksa, Rosenberg Arnold, Forgács Andorné, Weininger Zsigmondné, Zimmermann Ignác, Varga D. Dani, Holczer József 20 kor., Weisz és Benjamin, Hoffmann Sándor, Faragó Rezső, Hegyi Albert, Schäffer Henrik, Kelt és Krausz, Schröd István, Meisl és Adler, Fintea János, Brunner Béla, Iványi Menyhért, Fülöp Dezső, Taussig David, Reich József, Büchler Mór, Kuliner, Strasser Győző, Lustbader Adolf, Baumann János, Ungár József, Mayer A., Balog József, Wadowsky Gusztáv, Bellák és Deutsch, Fleischner György, Butorszövetkezet, Czankor Albert, Steiner Adolf, Weichherz Lipót, Klein Vilmos, Bauer 10 korona. — További adományok Meer Arminhoz, Meer Mór, és fia cég küldendők.

— **Bécsbe akarnak vinni nyersanyagot.** Budapestről jelentik: A Nemzeti Tanácshoz azzal a kérdéssel fordult a Magyar Ruggyantár Áruháza munkássága, hogy mivel a gyárban felhalmozott nyersanyagot bécsi utastásra Ausztriába akarták szállítani, törje-e ennek a szándékának keresztülvitele. A Nemzeti Tanács végrehajtó bizottsága egy határozott, hogy mivel az ország nyersanyagkészletét nem ismerjük, a szándék végrehajtását egyelőre akadályozzák meg és várják be a Nemzeti Tanács további utasításait.

— **A spanyol-nátha újabb áldozata.** A spanyol betegség ismét egy fiatal aradi uriasz szonyt ragadott ki az élők sorából. Dr. Jankó Bólané, született Petkovics Margit főorvos neje halt meg tegnap délután spanyol betegségéből származó tüdőgyulladásban. A tragikus körülmények között elhunyt uriasz szony, aki mindössze huszonnégy évet élt, általánosan ismert és szeretett tagja volt az aradi ur társaságoknak. Váratlan halálhíre mindenütt őszinte mélységes gyászt keltett. A harctéren tartózkodó férjet táviratilag értesítették betegsége elhunytáról.

— **Áthelyezések.** Az igazságügyminiszter dr. Apczy Ernő sztropkói járásbíróját a borosjenői járásbírószághoz, Kiss István budapesti büntetőtörvényszéki írnokot az ujaradi járásbírószághoz helyezte át.

— **Köszönetnyilvánítás.** Megboldogult dr. Elek Sándorné, szül. Vörös Magda ravatalára szánt koszorúmegváltás címén a polgármesteri hivatalban a hadbavonultak hátramaradtjainak segélyalapjára 100 koronát adományozott dr. Scheiner Albert és neje.

Bold. dr. Elek Sándorné, szül. Vörös Magda ravatalára szánt koszorúmegváltására báró Neuman Károly dr. és neje 100 koronát, Zador Imre és neje 30 koronát adományozott az Izr. népkonyhának, mely kegyeletes adományért köszönetet mond az elnökség.

— **A szalastakarmány szállítási díja.** Lőcs Rezső helyettes polgármester közli, hogy a szalastakarmányért (szénáért, szalmáért, tengeriszárért és tengeri fosztásért) követhető legmagasabb árak megállapításáról szóló rendelet 1. §-ban nyert felhatalmazás alapján a szalastakarmány-neműeknek (szénának), a szalmának, tengeri szárának és tengeri fosztásnak a 15 km. távolságnál messzebb fekvő rakodó vagy gyűjtőhelyre való szállítása esetére felszámítható szállítási költségeket minden kilométer után métermázsánsként 50 fillérben állapította meg.

— **Házbérbkönyvek** kaphatók Pichler Sándornál, Bohus-palota.

KÖZGAZDASÁG.

— **Budapesti és bécsi tőzsde.** Budapestről jelentik: Lanyha megnyitás után váratlanul erősen megszűrdült az üzlet irányzata. A spekuláció a felszínre került, alacsony árforlyamokat vásárlásra készítette. A kontremint pedig fedezni kezdett, mire a lanyha kurzusok hamarosan lekerültek a rapirendről, az árveszteség megtérült és az értékek végül bizakodó hangulat mellett túlhaladták tegnapi jegyzésüket. A mai árváltozások a következők: Magyar hitel 1015—38, Osztrák hitel 664, Fabank 643—52, Agrár bank 800—98, Hazai bank 495—507, Magyar bank 799—802, Kereskedelmi bank 5200, Viktoria 1350, Szabótarijáni 935—50, Ganz-Danubius 3700—30, Rimamurányi 935—61, Adria 1270—90, Atlantika 1000—20, Államvasut 885—70, Klotild 445, Naskei 2220—50.

Bécsből jelentik: A tőzsde ma a Horvátországból, Csehországból és Magyarországból érkezett hírek miatt nyomott és tartózkodó volt. Utóbb megjavult az irányzat és az értékek között némi javulás következett be. A befektetési piac nyugodt maradt.

KÖZELELMEZÉS.

× **A közönség nem vásárol.** A közzelemezési vállalat biztosítani akarta, a közönség hagyományosságát és 30 vagon hagyma kiutalását kérte a zöldségközponttól. A hagyma 420 ezer koronába kerül. A vállalat hirdetmények útján akarta összeállítani a pontos adatokat, de senki sem jelentkezett s így legfeljebb csak öt vagonra volt szükség. Halmos Dezső, a vállalat igazgatója felutazott Budapestre, hogy az üzletet sztorirozza. Az öt vaggont a környéken vásárolta a vállalat és ennek is a fele megmaradt és már romlásnak indul. Ugyanigy járt a vállalat a fajalmával és szilvaízzel is. A közönség nem vásárolja.

× **Kristály-szóda és hadiszappan kiosztása.** Értesitem az I., II., III. kerületbeli kereskedőket, hogy az 5-ös számú élelmiszer szelvényre fejadagonként 10 dkg. kristálysóda kerül kiosztásra, melynek kicsinybeni eladási ára 6.40 fillér és melyre az utalványok szerdán, 1. hó 30-án kiváltandók. Továbbá felhívom a IV., V., VI. kerületbeli kereskedőket, hogy 1. hó 30-án és a VII., VIII., IX., XI., XII. kerületbeli kereskedőket, hogy csütörtökön, 1. hó 31-én szappan-utalványuk kiváltása végett hivatalomban jelenjenek meg. Kiosztásra kerül az 5-ös számú élelmiszerjegyre ¼ kg. hadiszappan, melynek kicsinybeni eladási ára 1.50 korona. — A közzelemezési hivatal vezetője.

Szlavoniában kitört a katonai forradalom.

(1) horvát sabor kimondta az elszakadást. — Fiumét átadták a horvátoknak. — A horvát csapatok nem harcolnak.

Zágrábból jelentik: Délelőtt tíz órakor a sabor Medakovic elnöke mellett ülést tartott, amelyen az elnök jelentette, hogy két sürgős indítvány érkezett a saborhoz. — **Pribicevics** Szeptovár indítványozza, hogy mondja ki a sabor, hogy Dalmácia, Horvátország és Ausztria között az államjogi viszony felbomlott és a magyar-horvát kiegyezést semmivé teszi. (Viharos tetszés.) Ennek folytán Horvátország Szlavonia, Dalmácia, Magyarországtól és Ausztriától minden vonatkozásában független és önálló államok. Pribicevics indoklásában elmondja, hogy a délszlávok arra törekednek, hogy az Isonzótól Vardarig az összes délszlávok szuverén és önálló államban egyesüljenek. A sabor ülése alatt megjelent a teremben Snjarics tábornok katonai parancsnok több tábornokkal és törzstiszttel, akiket viharos „éljen a nemzeti hadsereg” kiáltással üdvözöltek. Az elnök szavazásra teszi fel Pribicevics javaslatát, amelyet egyhangulag elfogadtak.

Snjarics Lukács tábornok katonai parancsnok és **Mihaljevic** altábornagy honvédkerületi parancsnok a következő napiparancsot adták ki:

— Ma megalakult a nemzeti kormány, melynek kötelessége lesz gondoskodni a rend, nyugalom és közbiztonság fenntartásáról. Az egész katonaság, ugy a közös hadsereg, mint a honvédség a nemzeti kormány szolgálata alatt állanak, tehát a nemzeti kormány rendelkezésére bocsátják magukat. A kormány összes utasításait az eddigi katonai hatóságok fogják végrehajtani. Ezen kívül a Nemzeti Tanács, mint nemzeti kormány a következő táviratot intézi Metzger altábornagyhoz:

— A szlovének, horvátok és szerbek Nemzeti Tanácsának határozata értelmében a szlovén

csapatok minden ellenségeskedést megszünteték eddigi ellenségeikkel szemben. Ebből folyólag felszólítjuk altábornagy urat, tegyen haladéktalanul intézkedést az iránt, hogy a parancsnoksága alatt álló összes szlovén, horvát és szerb csapatok hazájukba visszazállítsanak. Hozafias üdvözléssel a Nemzeti Tanács elnöksége.

Eszékéről jelentik: Szlavóniában teljes az anarchia. Pozsegán szerdán reggel a 23. horvát gyalogezred legénysége fellázadt, felfegyverezte magát és elszéledt. Fellázadt Onahovicán a 26. gyalogezred is. Pusztító körútra indultak.

üzleteket, a magyarok, zsidók, németek házaít felgyújtották. Nasicon, Gyurgyenoncon mindent elpusztítottak.

Eszéken retentő pánik van. A 28. honvédezered, a 78. közös ezred katonái fegyvereiket magukhoz véve hazaszéledtek. A magyar vasutasok elmenekültek.

Szlavónia számos helysége lángokban áll. Felgyújtották Csacsincot. Pakracom kifosztották az üzleteket.

Lipik fürdőhelyen ma reggel két vasutat megölték, mert magyarul üdvözölték egymást. Ugyancsak rabolnak, fosztogatnak Szlatinán. A csősélek, melynek orosz foglyok, a zöld káder és önként leszerelt honvédek a tagjai, Verőce felé tart. Félt, hogy a lázadás átsap Barcsra, amelyet ellepik a Horvátországból menekülő magyar vasutasok, akik csak pusztá életüket mentették meg. A pécsi úrlévezetőség már tegnap megszüntette a vasuti forgalmat Szlavónia felé.

Zimonyból jelentik: Itten szerb nemzeti tanács alakult, amelynek élén Zako Milán munkáspárti képviselő áll. A szerb nemzeti tanács proklamációt fog intézni a magyarországi szerbekhez.

Fiumét átadták a horvátoknak.

Fiuméből jelentik: Fiume városa a felsőbb hatóságok és a magyar kormány beleegyezésével minden valószínűség szerint a horvátok kezében lesz. A helyi hatóságok, belátva hogy a Zágrábban és Horvátországban tegnap történt események után a majdnem teljesen védetlen várost nem védhetik, elhatározták, hogy a **susáki horvát csapatoknak átadják Fiumét.**

Fiumében a múlt heti események ellenére sem volt elegendő a fegyveres erő. **Jekelfalussy** kormányzó napok óta kérte a Wekerle-kormányt, küldjön katonaságot Fiuméba, de **kérését nem teljesítették**, sőt a múlt heti betörés után odadirigált megbízható gépfegyveres és egyéb csapatokat is **elvonták**. Az itt maradt katonaság parancsnokai, **Lucsics** sorhajókapitány és **Klusaczek** vezérkari kapitány tegnap este a kormányzósági palotában felkeresték Jekelfalussy kormányzót és kijelentették, hogy

azzal a csekély számú és megbízhatatlan katonasággal, a mely ma Fiumében van, a várost egy esetleges támadás ellen tartósan megvédeni nem tudják.

Utasítást kértek a kormányzótól, hogy mit cselekedjenek? Jekelfalussy nyomban jelentést tett a miniszterelnöknek, a kitől

azt az utasítást kapta, hogy abban az esetben, ha a város nem tartható, minden vérontást el kell kerülni és Fiumét át kell adni a horvátoknak.

A miniszterelnök utasítására nyomban polgári őrséget szerveztek, a melybe az államrendőrségnek a fiumei városi rendőrségtől átvett tagjai is belevadnak. A kormányzó a

miniszterelnök utasítására ma délután családját a déli vasut osztrák vonalán át Budapestre kísérte, ott személyesen jelentést tett a helyzetről, azután vissza akart térni Fiuméba.

Az államrendőrség már az éjjel összehalkolt, levette a magyar cimert, összcsoomagolta a hivatalos aktákat és a hivatalok és lakások berendezési tárgyait, azután pedig az államrendőrség összes tisztviselői polgári ruhában elhagyták az államrendőrség összes helyiségeit. Ma délután a déli vasuton valamennyien Budapestre utaztak.

A városi tanács a polgármester elnökségével hosszas tanácskozást tartott; a fiumei polgárok csoportosan keresték fel a polgármestert, megbeszélték vele a polgárőrség megalakításának módozatait. A representanza ülésstermében a polgárság hosszas tanácskozás után elhatározta, hogy egy fiumei nemzeti bizottságot alakít, a mely a polgármester mellett fog intézkedni Fiume lakosságának ügyében.

A polgármester ma délelőtt személyesen átment Susákra, hogy a város átadásáról a horvát hatóságokkal tárgyaljon.

Szökött katonák rémuralma Horvátországban.

Zágrábból jelentik: Hétfőn a délszláv nemzeti tanács irodájában megjelent Sznjarics gyalogsági tábornok, a zágrábi katonai parancsnok-ság főnöke, továbbá Mihaljevic altábornagy, a zágrábi honvédkerület parancsnoka és az egész fegyveres erőt a nemzeti tanács rendelkezésére bocsátotta. A zágrábban állomásozó 25. honvédegyalozred legénysége és tisztjei Kucsár ezredes vezetésével már délben felesküdték a nemzeti ta-

nácsma. A nép a délután folyamán minden magyar és közös címert eltávolított az üzletekről, hivatalokról és épületekről, este pedig diákok, hölgyek kíséretében az utcán és kávéházakban minden tisztet felszólítottak, hogy vegyék le sapkájukról a király Kezdetbetűjével ellátott rozettát. Azok a tiszték, akik nem akartak felesküdni s azok a vasutasok, akik nem kívánnak Zágrábban maradni, hétfőn este különvonaton Budapestre utaztak. Lehet, hogy ez volt az utolsó közvetlen vonat Budapest felé. A zágráb-brodi vonalon és több szárnyvonalon hétfőn már nem közlekedtek a vonatok.

Mihalovics Antal báró a király parancsára vasárnap este Bécsbe utazott. Nem tudni mit hoz onnan, de a nemzeti tanács hétfőn tartott ülésén kijelentette, hogy az események megállapított folyamatát nem lehet feltartóztatni s a délszláv nép semmiféle Bécsből jövő ajándékot, vagy ígéretet el nem fogad.

A politikai eseményekkel kapcsolatban a vidékről igen nyugtalanító hírek érkeznek. Szlavóniában és Liká Kravában a zöld káderek — hegyek közt, zöld erdőkbe tanyázó katonaszökevények — már Zágrábot fenyegetik. A zágráb-brodi vonalon több száz vasúti taggondosították ki s a falvakat is kirabolják. Ugyanez a helyzet a zágráb-steinbrücki vonalon. A gyékényes zágrábi vonalon vasárnapról hétfőre virradó éjszaka a zöld káder emberei kaproncán beszálltak a vonatba s menetközben meztelenre verőztették az utasokat. Aki ellentállt lecsúrták. A rablók csak Zágráb előtt szálltak le a vonatról zsákmányukkal. Szlavóniában egyre nagyobb a nyugtalanság. Nasic község lángokban áll. Guttmann bárók és Pejacevich gróf kastélyát kifosztották és aztán felgyújtották. Több más helységet is felgyújtottak a szökevények.

Hétfőn este a zöld káder már Zágrábban is működni kezdett. Mintegy kétszáz szökött hűbéres és tengerész beszállott a Budapest felé induló személyvonatba s rendszeresen kifosztotta az utasokat. A vonaton utazó tisztüket ezenkívül megverték és sapkarózsájukat letépték. A vonalon levő állomásokat erősen megrongálták.

Fiuméből jelentik: Ma délelőtt fél tizenkétkor egy szakasz horvát katoná egy főhadnagy vezetésével bevonult a kormányzósági palota udvarára. A főhadnagy felment a kormányzó szobájába. Jekelfalussy átadta a kormányzósági palotát horvát csapatoknak és hozzáfűzte: Tizenöt havi kormányzóságom alatt egy nemzeti ségnek sem esett bántódása, elvárom, hogy ezen palotát, amelyhez annyi történelmi emlék fűződik, tiszteletben fogják tartani és megőrzik sértettségét.

A főhadnagy ezt megígérte, mire a szakasz feltűzött szuronnal megszállta a palotát. Háromnegyed tizenkétkor a fiumei városi képviselőtestület kimondotta feloszlását.

Vio polgármester felkereste Istvánovics al-lábornagyot Fiume katonai parancsnokát és bejelentette, hogy az állami, városi hatóságok egyelőre megszüntetik működésüket. A polgármester Ossoinac képviselővel átment Susákra, hogy meggyőzze a horvát hatóságokat, hogy Fiume erőszakos elfoglalására nincs szükség, mert Fiume sorsáról az önrendelkezési jog alapján a békekönferencia fog dönten.

Fiumében polgárőrség alakult. Délájban a fiumei olaszság is megmozdult. Olasz zászlókkal csoportokban bejárták a várost, tüntettek a városháza előtt. Összeütközés nem történt.

LEGUJABB HIREK.

— Lemondásra bírják Vilmos császárt. Berlinből jelentik: Ma este politikai körökben elterjedt az a hír, hogy a német politikusoknak az a törekvése, hogy a császárt lemondásra bírják, sikerrel kecsegtet. Azzal érvelnek, hogy ebben az esetben a dinasztia megmenthető.

— Megérkeztek az entente fegyverszüneti feltételei. Berlinből jelentik: Az esti órákban elterjedt az a hír, hogy az entente fegyverszüneti feltételei már megérkeztek s ezeket a legközelebbi órákban közzé fogják tenni.

LEGUJABB.

Hadik János programja. — Andrásyt ünnepli Bécs. — Németország elzárta az osztrák határt.

Budapest. Hadik János ma este hét óra után megjelent a néppárt körhelyiségében, a hol az Apponyi-párt, az Andrassy-csoport, a Bizony-párt, a néppárt, a demokrata és a kizgazdapárt tagjai bizalmas értekezletet tartottak. A pártkörbe érkező miniszterelnököt lelkes éljenzéssel fogadták. Apponyi Albert gróf az értekezleten képviselt pártok nevében melegen üdvözölte az új miniszterelnököt és biztosította a jelenlevő pártok bizalmáról.

Hadik János miniszterelnök megköszönte az üdvözlést és hangoztatta, hogy az ország súlyos helyzete bírta őt arra, hogy az őfelsége bizalmából reáharult nehéz feladatot vállalja. Most nincsen itt annak az ideje, hogy kész programot adjon. Programját majd legközelebb a képviselőházban fogja kifejteni. Ma minden magyar embernek pártkülönbség nélkül kötelessége, hogy összefogjon és minden ellentétet elieledve, igyekezzék megmenteni, ami még megmenthető. Ma már nem a frázisok idejét éljük, hanem tetteket vár tőlünk a nemzet. A képviselőház elő sürögős törvényjavaslatot kíván terjeszteni.

— Programom tekintetében — mondotta a miniszterelnök — tárgyalni kívánok a pártokkal és remélem, hogy sikerülni fog támogatásukat megszerezni. Természetesen mindent meg fogok tenni a rend fenntartása, a vagyoni és személyi biztonság biztosítására.

A miniszterelnök végül kijelentette, hogy a kormányt a legrövidebb időn belül megalakítani szándékozik.

A Hadik-kormány listájáról ma még csak kombinációk vannak forgalomban. Hadik János gróf miniszterelnök még nem folytatott alapos tárgyalást az egyes pártok kizszemelt vezetőférfijaival. Azt mondják, hogy Szmercsányi György és Pallavicini György, őrgrof miniszteri tárcát vállalnak. Szmercsányi állítólag belügyminiszter lesz a Hadik-kabinetben.

Megbízható helyről a következőket jelentik: Hadik teljesen radikális polgári kabinetet alakít, amelynek rajta kívül grófok nem lesznek a tagjai. Holnap az összes pártokkal érintkezni fog. A kabinetben való részvétel tekintetében az összes baloldali politikusokkal fog tárgyalni. Neveket még nem lehet említeni, de valószínű, hogy belügyminiszter Tóth János lesz. Emlegetik közoktatásügyi miniszternek Berczy István. Ugy hírlik, hogy Szabó István kizsgazda párti vagy földmívelési miniszter, vagy államtitkár lesz.

Hadik környezetéből származó hírek szerint Hadik leggyorsabb teendője a békekötés. Ezenkívül legsürgősebb teendőjének az önálló független Magyarország megvalósítását tekint minden vonatkozásban s ezt keresztül is akarja vinni. Politikai, gazdasági és katonai téren a teljes függetlenséget akarja megvalósítani, még pedig minél előbb. Sürgős intézkedést szándékozik tenni, hogy a közös miniszteriumok megszűnjenek. Eről sürögős törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. Mindent el fog követni, hogy a magyar csapatok a legrövidebb időn belül haza szállítsanak és önálló magyar vezénylet alá helyezzessenek. A magyar hadsereg főparancsnoka József főherceg lesz, akit az országgyűlés nádorrá választ meg. Sürgős intézkedést tesz, hogy az ország gazdasági függetlensége biztosíttassék. Belpolitikailag a teljes demokrácia megvalósítását tűzi ki és bemutatkozása alkalmával betérjeszti az általános, titkos, községenkénti, nőkre is kiterjedő választói jogot.

A pártok várakozó álláspontot foglalnak el és megvárják a holnapi napot. Bécsből jelentik: Ma délután 5 órakor a külügyminiszterium előtt a bécsiek rögtönzött tüntetést rendeztek a belügyminiszter mellett.

Nagy tömeg gyűlt össze a Ball-platzon, melyben sok előkelő hölgy és munkás vett részt. Többek között Zenker és Blasch kerületi előjárók mondtak beszédet. Majd a tömeg Andrassy Gyula gróf belügyminiszterét kívánta hallani.

— A jelen helyzetben — mondotta a külügyminiszter a tömeghez intézett beszédében — súlyos felelősség teljes állásomban nem akarok itt most hosszabb és nagyon fontos kérdésekre bőven kiterjeszkedő beszédet mondani, de biztosítom ördöket arról, hogy megteszek minden emberileg lehető arra, hogy a viszonyok között gyors és jó békéhez juttassam a monarchiának sok megpróbáltatáson keresztülment népeit, amelyek már eddig is annyi és olyan súlyos átkozatokat hoztak. A négy éves háboru után, amelynek szenvedései közepette olyan híven teljesítették kötelességüket, megérdemlik a békét. Erre a békére őfelsége uralkodásának első napjától fogva nemcsak törekszik, hanem azt rendszeresen elő is készíti. Éljen a derék békeuralkodó! Éljen az osztrák és bécsi nép!

A tömeg viharosan helyeselte a külügyminiszter szavait, majd a külügyminisztert éljenezve szétoszlott.

Budapest. A Nemzeti Tanács intéző-bizottsága végleg megalakult. Elnöke Károlyi Mihály gróf, tagjai: Ábrahám Dezső, Batthyány Tivadar, Biró Lajos, Böhm Vilmos, Diner-Dénes József, Fényes László, Garami Ernő, Garbai Sándor, Hatvany Lajos, Hock János, Jánosi Zoltán, Jászai Oszkár, Lovász Márton, Müller Ernő, Purjesz Lajos, Szerde Pál, Kunfi Zsigmond, Weltner Jakab.

Bécs. Ma délutánra a tartománygyűlés ki-mondotta a Deutsch-Österreich megalakulását.

Bécs. Hír szerint Németország ma elzárja határait Ausztria felé.

A szerkesztésért felel

STAUBER JOZSEF.

Apolló-színház.

Uránia-színház.

Zárva.

Zárva.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Hálás köszönetüket fejezik ki minden rokonnak, jóbarátnak és ismerősnek, kik a felejtetetlen jó férj és édesatyá, boldogult

Halmi Ferenc

temetésén a hozzátartozók fájdalmait kizszorukkal személyes és írásbeli részvét-kifejezésekkel és megjelenésükkel enyhítették.

özv. Halmi Ferencné és gyermekei.

7909

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerősök, barátok és rokonok, kik szíves megjelenésükkel, vagy részvét-kifejezésükkel felejtetetlen jó férjem

Fekete Gyula

betegségében és halálában véghetetlen fájdalmamat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton hálás köszönetemet.

Borossebes, 1918. okt. 26.

7902

özv. Fekete Gyuláné.

CZEILER ISTVAN

Arad, Weitzer János-utca 8. szám 7818

elvéllal szobafestő, szobakárpítózó,
olmfestő és mázó munkákat elsőrangú és modern kivitelben.

Nagy raktár tapetákban.

CIGARETTAPAPIRTés hüvelyt, valamint oipékrémet,
oipéfüzöt, segeszalagot viszont-
eladóknak nagyobb vételnél jutá-
nyos árban szállít, kívánatra aján-
lással szolgál: 7792**Polacsek Fülöp és Fia**

nagykereskedés, Nyirbátor.

6338—1918.

HIRDETMEY.Közírré teszem, hogy a M. Kir.
Pénzügyminiszter 120535—1918. rende-
letében a szőlő-törköly és bor-seprő
legmagasabb árát, mely mellett
a központi szeszfőzdek ezen mellék-
terményt átvenni kötelesek, a követ-
kezőkben állapította meg:A központi szeszfőzde vállalkozója
a kézisajtóval kisajtott friss szőlőtör-
kölyt q-ként 24 K, a kézisajtóval ki-
sajtott, betaposott (kierjedt) szőlőtör-
kölyt q-ként 26 korona, a viznyomású
vagy egyéb motorikus erőre beren-
deztett sajttóval kisajtott friss szőlő-
törkölyt q-ként 18 K, a viznyomású
vagy egyéb motorikus erőre beren-
deztett sajttóval kisajtott (kierjedt)
szőlőtörkölyt q-ként 20 K, a kilugo-
zott (törköly) bor készítésére használt
szőlőtörkölyt q-ként 7 K. áron köteles
átvenniA termelő a szőlőtörköly átadása
alkalmával azt, hogy a szőlőtörköly
kézisajtóval, illetve viznyomású vagy
egyéb motorikus erőre berendezett saj-
ttóval sajttoltatott-e ki, illetve, hogy a
szőlőtörköly, törkölybor készítésére
használtatott, a központi szeszfőzde
vállalkozójának bejelenteni köteles.A rendeletnek egyéb részletei a
Budapesti Közlöny 227. számában meg-
találhatók.Arad szab. kir. város Közélcme-
zési és Közéllátási Hivatalától 1918.
évi október hó 8-án.

Lőcs,

polgármester helyettes,
k. é. h. vezető.

471—1918. elm. sz.

HIRDETMEY.Közírré teszem, hogy hadifoglyo-
kat a törvényhatósági gazdasági mun-
kabizottság (vármegyeháza) engedélye
nélkül munkára felfogadni és alkalmazni
büntetés terhe mellett a legszigorub-
ban tilos.Figyelmeztetem a város lakossá-
gát, hogy csavargó hadifoglyokat há-
zuk biztonsága érdekében is házukba
be ne fogadjanak, ilyeneket a legköze-
lebbi rendőr, vagy katonarendőrnek
adjanak át.

Arad, 1918. évi október hó 12.

Green, főkapitány.

Lópokrócok,**Munkás takarók,**

Cellulose papirszalmazsák és vásznak. Legjobban kaphatók

Erdélyi és Bácskai Iparáru raktár Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél, Andrassy-tér 6.

7880

Telefon szám 649.

Hamvas tiszta arcórt

csak

'Anny'crémmele lehet elérni. Zsíros éj-
jeli, száraz nappali használatra.

Egy tégely 4.—, 6.— és 3.— K

Baromfi betegségek ellen

biztos hatású szer a

'Tikin'

Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Rüh és viszketőség

ellen egyedül csak

Albin

fehér kenőcs használ.

2.—, 4.— és 7.— korona.

Lábizzadás

ellen csak

Lábin

folyadék és hintőport használ.

Ára 3.— és 5.— korona.

Fenti szerek egyedül kaphatók: 18

WAJDITS GYÖRGYJózus Szive gyógyszerárában Arad, József főherceg-
ut 11. szám. Karolina utca megállónál. — Közkórház, -Ótve-
nesi uradalom, M. A. V. és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.**Használt ólom
megvételre kerestetik.****GYERTYA HELYETT**

kitünően bevált a

„HERMA“-MÉCSESegy dobozban 5 darab van, tartóval együtt legol-
csóbb árban. Nagysani vételnél előnyár.

7864

Fleiszig és Hirschfeldnorinbergi rövidáru, lámpa és papíráru nagy-
kereskedők Arad. Telefon 1004.

6344—1918.

HIRDETMEY.A 4268—1918. számú kormányren-
delet alapján közírré teszem, hogy a
szálas takarmányokért követelhető
legmagasabb árát a következőkben ál-
lapították meg:(Anyaszéna, sarju és mindenféle
mesterséges szálastakarmány, lóhere,
lucerna, bükköny, mohar- stb. széna)
ára 45 K.Tavaszzalma (árpa, zab, köles és
ezekkel egyenértékű tavaszzalma)
valamint tavaszzalma törekének és
polyvajának ára 28 K.Arad szab. kir. város Közélcme-
zési és Közéllátási Hivatalától 1918.
évi október hó 8-án.

Lőcs,

polgármester-helyettes,
k. é. h. vezető.**Raktáros**

jó fizetéssel

felvétetik.

Cím kiadóban.

A világítási rendelethatározatait a fényhatás
csökkenése nélkül csakis**TUNGSRAM-**

fólvattos lámpákkal

lehet betartani. 7157

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsramlámpákat.

Apró hirdetések.

Ludnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 80 fillér. (Vastagabb betűkkel 80 fillér.)

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután leg 6 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 8 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelynek tartalmánál fogva szerdai alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

MELYIK UR támogatna egy fiatal asszonyt, az írjon „Első lépés” jellegű leveleket a lapban jelezve. 7919

Alkalmazást keres.

DEUTSCHES FRÄULEIN sucht Stelle zu 1—2 Kinder bis 1. Nov. Anträge erbeten unter „M. P.“ an die Adm. d. Blattes. 7918

INTELLIGENSEBB LEÁNY, urházhhoz vagy magános urinóhoz ajánlkozik. Címeket kér a kiadóhivatalba. 7895

FIATAL NŐ jobb házhoz mindenesnek ajánlkozik november 1-re. Parketta kefélést és lahorást nem vállal. Cím József főherceg-ut 12. 7916

HÁZVEZETŐNEK ajánlkozik a háztartás minden ágában jártas urinó. Megkereséseket Szombathy Kálmáné Piskl, Szloboda-udvar. 7888

Alkalmazást nyer.

MINDENES havi 80 korona fizetéssel nagyobb vidéki városba kerestetik. Cím Schwartz, Attila-tér 4. 5907

JOBBSZAKÁCSNÓ azonnal felvétetik. Szt. László-utca 4. 7907

EGY MINDENES cselédleány, gyermektelen házaspárnál felvétetik. Weitzer János-utca 10., jobbra az udvarban, ajtó 5. alatt. 7906

JÓ HÁZBÓL háziasszony nevelt fiatal romkati leány, ki dolgozserető, azonnal cukrászdában mint előrusító leány teljes ellátással 50 korona fizetéssel felvétetik. Fritz Gyula Gyulafehérvár. 7903

SZERÉNY HÁZTARTÁSOM MUNKALATAINAK elvégzéséhez intelligens nőt keresek, kinek, ha 1 gyermeke van, magával hozhatja. Cím Nádrai György igazgató, állami népiskola Arad-Oál. 7901

ÜGYES, GYAKORLÓTT szobaleány kerestetik. Roth Zsigmondné, Eötvös-utca 9., Glück-ház. 7917

HÁZIKISASSZONY jó fizetéssel felvétetik. Cím a kiadóban. 5907

SOMOSKESZI JEGYZŐI HIVATALBA egy nős a jegyzői teendőknél jártas józan életű és megbízható, állandó iratok havi 200 kor. fizetés, melékjövdelem és konyhakerttel járó fizetéssel, november 15-ére felvétetik. Jegyző. 7858

KIPUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyomdákban alkalmazást nyer.

HÁZVEZETŐNŐ háztartás minden ágában jártas és főz 80—100 korona havi fizetéssel, azonnal felvétetik csemege üzletbe Deák Ferenc-utca 8. 5906

Kiadó lakás.

KÉT BUTORÓZOTT SZOBA zongorasználattal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 7810

Lakást keres.

HÁROM-NÉGY szobás lakás fürdőszobával a belvárosban butorral, vagy butor nélkül jó bér mellett november hó 1-re kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. 6983

Vétel és eladás.

PERZSIA MUFF és boa eladó. Megtekinthető d. e. 11—12 óra között. Cím a kiadóban. 7921

VADÁSZFEGYVERT keres megvételre. Cím a kiadóban. 7894

ELADÓ 8 éves 6 HP. Hoffer és Schrantz cséplőgarnitúra 7 légkörös, teljes felszereléssel. Megtekinthető Siklován Miklós géplakatosnál, Ópécska. Bővebbet: Borlea Péter géplakatos, Világos. 7896

VALÓDI orosz sárcipők K 45.— kaphatók Vándor Bertalanál Forrai-utca és Weitzer-utca 8. — Ugyanott középkorú asszony gyermekhez felvétetik. 7897

27 KÖBMÉTER (200 röntg) prima hárs munkafa eladó. Damjanich-u. 7. 7904

EGY háló, ebédlő, egy nappali és egy konyhaberendezés azonnal eladó. Cím: Szent Pál-utca 14., I. em. 7905

VILLANYCSILLÁROK, lámpák, gázresó és vasalók, egy divány eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7900

ELADÓ egy alig használt férfi télikabát egy felöltő és egy zsaket-öltöny. Megtekinthető délelőtt 10—12-ig Batthyány-utca 27., földszint 1. szám. 7898

PÁLINKA, FESTÉK, FÜSZERÁRUK kiárusítatnak nagyobb tételekben Kossuth-utca 62. Angróüzletben. Telefon 36. 7910

VISZONT ELADÓK FIGYELMÉBE. Papirzacskók, csomagolópapír, irodai-papír, cigarettahüvely stb. nagyobb tételekben kiárusítatnak, Kossuth-utca 62. angróüzletben, Telefon 86. 7911.

NYIRFASEPRÓ ÉS CIROKSEPRÓ, kapanyél, nagyobb mennyiségben eladó, Kossuth-utca 62. Angróüzlet. Telefon 86. 7912.

ELADÓ 2 pár kettős löszerszám, francia gyepelével és 1 hátszló. Cím a kiadóban. 5907

AJTÓK ÉS ABLAKOK ELADÓK Westelényi-utca 47. 7756

VISZONTELADÓK FIGYELMÉBE! Solingeni acélárúk: kanalak, kések, ollók, stb. (bármily nagy mennyiségben) kaphatók. Cím a kiadóban. 7858

DUGHAGYMA, kisebb és nagyobb mennyiségben kapható Fleischmann Jenőnél Arad, Rákóczi-utca 25. szám. Telefon 938 szám. 7872

MÉZES ÜVEGEK fémtedéllel 1/4 és 1/2 kilos nagyságban kaphatók Vértés Miklósnál, Bihar Bél. 7877

KÖLTÖZKÖDÉS MIATT OLCSON KAPHATÓ: 1 politurós ágy matraccal, 1 nagy asztal, 1 kis asztal, fekete salon asztal és két plüsch szék. Városi kávéház felett, III. em., katonai laboratóriummal szemben. 6381

UJ HÁLÓSZOBA világos fehérre fényezett toalett, alkalmi vétel, eladó. Színházi épület III. emelet, Városi kávéház felett, katonai laboratóriummal szemben. 6381

Ingatlan.

ADÓMENTES új ház kerttel, 14.000 koronáért eladó és egy nagyobb ház a belvárosban. Bővebbet: Szabadság-tér 10., II. em. 18. 7893

BELVÁROSBAN három nagy lakással bíró részben adómentes ház eladó. Cím kiadóhivatalban. 7908

ADÓMENTES ház, két modern kétszobás lakás és szuterénnel, elfoglalható lakással, eladó. Cím a kiadóban. 7915

ELADÓ Ujarad, Rákóczi-utca 140. számú ház, 2 nagy utca, 1 udvari lakással, nagy kerttel, szőlő és gyümölcsös-sel. Értekezni ugyanott. 7837

Ellátás.

MAGÁNOS URINÓ ellátásra magához venne művelt urinót. Cím a kiadóhivatalban. 7914

Oktatás.

NÉMET MAGÁNTANITÓNÓ, délutáni órákat ad. „Német magántanító” jelleg alatt a kiadóba. 7899

Különféle.

ZONGORÁT BÉRBE VENNÉK. Leveleket Kádár Gabriella, Boros Béni-tér 4. sz. kére. 1920

SZARAZ PINCET, vagy üres raktárt keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 2100

APRÓHIRDÍTÉSREK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messenger-boy irodában, Klein L. hirdetési és hirdalprodájában, Zrínyi-u. és Mandl Boros Béni-tér 15. sz. alatt papírüzletben.

ARAD, Kalmár Józ ef Telefon Salacz. 242. utca 2. villany-szerelő SZÁM. Raktáron tarti

Villanymotorok
Villanydynamók
Villany porszívópópek
Villany parketta fényesítő
Villany vasalók
Villany égők és cellárok
Felszerel:
Villany világítást
Villany csengőket
és végez:
Villanyjavításokat. 7621

Tűzifa

elsőrendű és olcsóbb minőségben ölszámra és fűrészelve kapható

Aufricht Miksa

inkereskedésében 7649

Arad, Kossuth-utca végén.

Bérfűrészelés fatelepe-men. — Telefon 69.

22937—1918.

HIRDETMÉNY.

A közlelmezési miniszter 133600—1918. sz. a. kelt rendeletével az 1918—1919. gazdasági évben az ipari munkásság és családtagok által az ősz burgonyából igényelhető mennyiséget a következőleg állapította meg:

Van szerenésom a helybeli és vidéki hölgyközönséget értesíteni, hogy angol és francia

női divattermet nyitottam Hunyadi-utca 6. sz. alatt.

7918

1. Nehéz testi munkásoknak, beleértve az éjjeli őzemben dolgozó, valamint a bányamunkásokat is, az egész évre jár 140 kgr. 2. a könnyű testi munkásoknak és családtagoknak pedig 100 kgr.

A közvetlen ellátásba vett ipari üzemek által 120649—1918. sz. rendelet értelmében névjegyzéken legfeljebb az itt meghatározott fejadag szerinti mennyiség igazolható.

Arad, 1918. évi szeptember hó 30.

VÁROSI TANÁCS.

Jegy nélkül kapható

téli házi fűzős cipő gummitalppal és talpvédővel 31 korona 20 fillér, ugyanaz magasszáru 47 korona 20 fillér, továbbá magasszáru gyermek télicipők gummitalppal és bőrtalpvédővel 20—25. számig 25 korona és 25—28. számig 30 korona. Meg nem felelőt visszaveszem. 2010

Schäfer Miksa, Budapest, Döbrentel-tér 4.

6341—1918.

HIRDETMÉNY.

Ertesítem a város közönséget, hogy a Kereskedelemügyi Miniszter 76525—1918. szám alatt kelt rendeletével a lámpabél legmagasabb árát a következőkben állapította meg:

3. számú lámpabél méterenként nagykereskedőknél 14 fillér, kiskereskedőknél 17 $\frac{1}{2}$ fillér.

5. számú lámpabél 23, illetve 29 fillér.

8. számú lámpabél 31, illetve 39 fillér.

11. számú lámpabél 47, illetve 49 fillér.

Arad szab. kir. város Közlelmezési és Közlelmezési Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lőcs,

polgármester-helyettes, k. é. h. vezető.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1918. év június hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. 8:01
Személyvonat délelőtt . . . 11:18
Személyvonat este 8:48

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. u. 1:25
Személyvonat este 8:20
Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 7:18
Személyvonat délután 4:46
Személyvonat reggel 6:58

Szives pártfogást kérek:

Weixelbaum Róza.